

Deel 1: Veiligheidsmanagement in theorie

Inleiding

Veiligheidsmanagement heeft als doel:

- ✗ Voorwaarden scheppen voor een zo veilig mogelijk schoolgebouw en -omgeving.
- ✗ Stimuleren dat leerkrachten en leerlingen zich daarbinnen veilig gedragen.

U bereikt dit door:

- 1 Jaarlijks het gebouw te beoordelen op veiligheid en een actieplan op te stellen voor het oplossen van de knelpunten.
- 2 Jaarlijks te bekijken of de huisregels met betrekking tot veiligheid voldoen en ervoor te zorgen dat leerkrachten en leerlingen daarover expliciet geïnformeerd worden.

- 3 Een ontruimingsplan op te stellen en dit jaarlijks te oefenen met personeel en leerlingen.
- 4 Bij te houden welke risico's en ongelukken zich op of om de school voordoen.
- 5 Elk jaar af te sluiten met een beknopt verslag van wat het afgelopen jaar gebeurd is op veiligheidsgebied en van wat komend jaar op de agenda staat.

Deze onderdelen bespreken we in vogelvlucht, waarna aanvullende suggesties voor goed veiligheidsmanagement volgen. Het tweede deel van de map bevat de benodigde werkmaterialen om veiligheidsmanagement in de praktijk te brengen.

1. Inspectie van de accommodatie

Veiligheid begint bij het schoolgebouw. Sommige scholen moeten het doen met een sterk verouderd gebouw, andere hebben het geluk dat hun accommodatie goed onderhouden en ingericht is volgens de laatste normen. In beide gevallen is echter jaarlijkse inspectie nodig, want veiligheid is geen statische kwestie.

Elk gebouw, nieuw of oud, verandert voortdurend. Weliswaar vooral in de details, maar juist die kunnen onverwachte ongelukken veroorzaken. Bovendien zijn de leerlingen elk jaar weer anders en is veiligheid een samenwerking tussen omgeving en het gedrag van de kinderen. Daarom wijkt onze aanpak af van de bestaande methodes. Die richten zich meestal op de vaste materiële eigenschappen van het interieur (een tafel moet zo hoog zijn, een gang zo breed). Deze methode gaat uit van het gedrag van leerlingen. Normen zijn immers niet zaligmakend en kinderen onvoorspelbaar. Deze methode vraagt daarom niet zozeer om technisch inzicht, maar vooral om ervaring met leerlingen.

De beoordeling geschiedt aan de hand van inspectielijsten. Deze geven voorbeelden van regelmatig voorkomende ongelukken. Gevraagd wordt om per voorbeeld te beoordelen of er een kans bestaat dat dit ongeluk hier zal gebeuren en zo ja, hoe groot dan de kans is op een ernstige afloop. Dat hangt sterk af van de situatie. De combinatie van Kans en Ernst bepaalt de maat voor de urgentie:

Urgent:

Alle ongelukken die ernstig kunnen aflopen, zelfs al is de kans relatief klein dat ze zullen gebeuren.

Noodzakelijk:

Ongelukken die meestal beperkte gevolgen zullen hebben, maar die wel gemakkelijk kunnen gebeuren.

Wenselijk:

Ongelukken die een vrij onschuldige afloop zullen hebben en die bovendien zeer incidenteel zullen gebeuren.

De mate van urgentie helpt u bij het stellen van prioriteiten in te nemen maatregelen.

De inspectie kent vier stappen:

Inspecteren

Het doorlopen van het gebouw aan de hand van de bijgevoegde lijsten. Dit kost weinig tijd als de leerkrachten elk een deel van het gebouw voor hun rekening nemen.

Rubriceren naar urgentie

De aangekruiste risico's invoeren in het computerprogramma. Het programma rangschikt vervolgens de ingevoerde gegevens naar urgentie.

Maatregelen bepalen

In het computerprogramma staan achter elk scenario suggesties om de risico's te verkleinen. Deze maatregelen kunt u opnemen in het actieplan.

Actieplan opstellen

Vastleggen wanneer deze maatregelen doorgevoerd zullen worden en wie daarin een rol spelen.

2. De huisregels

De veiligheid van de accommodatie is de eerste factor in het ontstaan van ongelukken. Het gedrag van de gebruikers is de tweede factor. Daarom zijn goede afspraken met het team en de leerlingen onmisbaar. Iedere school maakt die natuurlijk, maar te vaak wordt gewerkt met stilzwijgende afspraken of een half woord. Of met regels die in de praktijk moeilijk na te leven zijn.

Afspraken binnen het team

U gaat elk jaar na of de huisregels voldoen. U zet de bestaande regels op een rij en bespreekt deze kritisch tijdens een teamvergadering. Vindt iedereen ze volledig, duidelijk en werkbaar? Verwacht men nog problemen met de naleving ervan? Deze discussie leidt er niet alleen toe dat iedereen nog eens aan de afspraken herinnerd wordt, tevens blijven de huisregels op deze manier actueel. De MR moet wel instemmen met eventuele wijzigingen.

Afspraken met de leerlingen

De huisregels kunnen het beste met de leerlingen besproken worden op het moment dat ze relevant zijn. Bijvoorbeeld aan het begin van een handvaardigheidsles (Hoe hanteer je het gereedschap?), of als de klas voor de eerste keer naar de buiten het terrein gelegen gymzaal gaat (Hoe fiets je de weg op?). Om er zeker van te zijn dat iedere leerkracht de regels eenduidig uitlegt en de leerlingen ook het waarom van die regels begrijpen, is een serie leskaarten toegevoegd voor de introductie van een aantal belangrijke basisregels.

3. Het ontruimingsplan

Ook al heeft u er alles aan gedaan om het gebouw zo veilig mogelijk te maken en de leerlingen zich verantwoord te laten gedragen, dan nog kan er iets misgaan. Brand bijvoorbeeld. Dan is een goed ontruimingsplan en een geoliede organisatie een must.

Zo'n ontruimingsplan moet informatie bevatten over het aantal leerlingen, het alarmnummer van de brandweer, het type gebouw, aantal verdiepingen, de gebruikte alarmsignalen, de plattegrond van elke verdieping met daarop de vluchtwegen, nooduitgangen en de plaats van blusmiddelen, de taakverdeling binnen het team, enzovoort. De plaatselijke brandweer is graag bereid u te adviseren. Elke medewerker moet dit plan kennen en in bezit hebben. Dit geldt ook voor ouders en vrijwilligers die regelmatig meehelpen op school.

Het ontruimingsplan mag geen dode letter zijn, het moet bij personeel en leerlingen in het hoofd gegrift zijn. Bovendien moet de procedure in de praktijk ook uitvoerbaar zijn. Daarom is een jaarlijkse oefening onmisbaar. Zo'n oefening

houdt meer in dan alleen onverwachts het alarmsignaal aanzetten. De ontruimingsoefening verloopt in vier stappen:

Bespreking met het team

Via een oefening op papier gaat u na of iedereen snapt wat hij moet doen en of de taakverdeling helder is.

Aangekondigde oefening

Dag en tijdstip zijn ruim van tevoren aangekondigd zodat de leerkrachten de procedure met de klas kunnen doorspreken. Uit de nabespreking van de oefening blijkt welke zaken aangepast moeten worden.

Deels aangekondigde oefening

Wel de dag maar niet het tijdstip is bekend gemaakt. Ook nu is er tijd om de (eventueel aangepaste) procedures van tevoren door te spreken. De oefening wijst uit of de procedure inmiddels geheel sluitend is.

Niet aangekondigde oefening

Pas nu zal blijken of men het hoofd echt koel weet te houden.

Brandveiligheid

Een goed ontruimingsplan en een goede organisatie kunnen in geval van brand veel ellende voorkomen. Maar naast organisatorische eisen moeten ook het gebouw en de inventaris aan een aantal brandveiligheidseisen voldoen. Zijn er bijvoorbeeld voldoende vluchtroutes in het gebouw aanwezig? Ga regelmatig na of uw gebouw en inventaris nog aan de brandveiligheidseisen voldoen. Daarbij kunt u zich laten adviseren door de plaatselijke brandweer.

4. Het bijhouden van risico's en ongelukken

Veiligheidsmanagement betekent anticiperen op risico's. Elke dag kunnen zich risico's voordoen waar u nog niet eerder bij heeft stilgestaan. Voorvallen die vandaag met een sisser aflopen, kunnen morgen net zo goed een heel andere wending nemen. Als die ervaringen alleen in het hoofd van de betrokken leerkrachten blijven zitten, is de kans groot dat hun collega's opnieuw zelf door schade en schande wijs moeten worden. Daarom is het belangrijk om elkaar te informeren over gesignaleerde risico's en ongelukken. Bovendien geeft

een dergelijke registratie een goed beeld van de werkelijke veiligheid op uw school.

Het is nuttig om ook risico's en ongelukken bij te houden die buiten schooltijd gebeuren. Bijvoorbeeld op weg naar huis of op een favoriete speelplek. Formeel zijn deze weliswaar niet uw probleem, maar ze kunnen een aanleiding vormen om extra aandacht in de klas te besteden aan een bepaald onderwerp. Of om ertoe in te zetten, zoals ouders of de gemeente.

Het bijhouden van risico's en ongelukken kent drie aspecten:

Melden

U stimuleert de teamleden om risico's en ongelukken die ze zelf waargenomen of gehoord hebben, aan te melden. Daarnaast kan ook een oproep aan leerlingen en ouders om dergelijke situaties te melden waardevolle informatie opleveren.

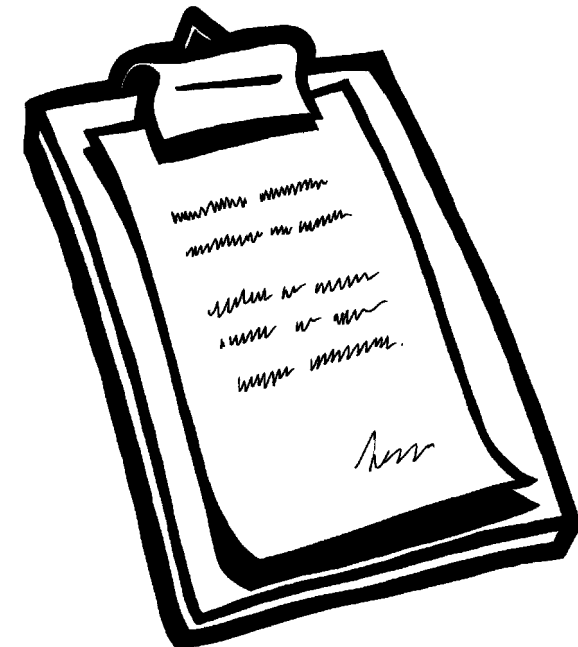
Beschrijven

Gesignaleerde risico's of ongelukken vat u beknopt samen. Door dit op een standaardformulier te doen, voorkomt u dat

er relevante informatie verloren gaat.

Terugkoppelen

Registreren heeft alleen zin als er lering uit getrokken wordt. Daarom verspreidt u op gezette tijden een memo onder de teamleden, waarin kort aangestipt wordt wat er zich de afgelopen tijd heeft voorgedaan en welke maatregelen zijn of worden getroffen.

5. Het veiligheidsverslag

Ouders verwachten dat hun kind heelhuids thuiskomt uit school. Ook wettelijk wordt een en ander van de school geëist. Bijvoorbeeld de risico-inventarisatie en -evaluatie, de regelgeving ten aanzien van aansprakelijkheid voor de veiligheid van speeltoestellen, enzovoort. Daarom is het zinvol om elk jaar een veiligheidsverslag op te stellen. Geen lijvig en formeel stuk dat snel in een bureaula verdwijnt, maar een beknopte en overzichtelijke samenvatting van alles wat er op uw school op het gebied van veiligheid is gebeurd. Bovendien garandeert deze verslaglegging dat goede ideeën en voornemens niet ten onder gaan in de drukte van alledag.

Opstellen van het verslag

Het verslag is een bundeling van hetgeen u al eerder heeft verzameld: de resultaten van de veiligheidsinspectie, de aanscherping van de huisregels, het verloop van de ontruimingsoefening en de maatregelen naar aanleiding van het ongevalsdossier. Eventueel aangevuld met extra activiteiten zoals ouderavonden, speciale lesprojecten, enzovoort.

U hoeft deze bestaande informatie slechts te voorzien van kop (inleiding) en staart (conclusie).

Presentatie van het verslag

Het veiligheidsverslag is belangrijk genoeg om te presenteren aan het personeel, zodat iedereen exact weet wat de stand van zaken is. Ook het bestuur, de MR, de oudercommissie en ouders zullen interesse hebben in de bevindingen en plannen. Zo zien zij dat de school de veiligheid van hun kinderen serieus neemt en dat er iets gedaan wordt met hun eventuele klachten en wensen. Het veiligheidsverslag kan bovendien een rol spelen in uw overleg met externe partijen, zoals GGD of gemeente. Uw verzoek om ondersteuning wint aan kracht als u een heldere analyse op tafel kunt leggen en kunt aantonen dat u zelf ook de handen uit de mouwen hebt gestoken.

Het veiligheidsvignet

Het managen van veiligheid vraagt dus een samenhangende aanpak, die u met het veiligheidsverslag presenteert. Maar een school die werkt aan veiligheid wil

dit ook in een oogopslag laten zien aan leerlingen, ouders en andere betrokkenen. Dit kan met het veiligheidsvignet "Wij werken aan een school zonder ongelukken". Iedereen die met de methode Veiligheid op de basisschool werkt, kan hiervoor in aanmerking komen. Het veiligheidsverslag speelt een belangrijke rol om het vignet voor langere tijd te behouden.

Klaar voor de praktijk?

Met behulp van de werkmaterialen in deze map kunt u veiligheidsmanagement nu in de praktijk gaan brengen. Maar voordat u begint, krijgt u nog enkele adviezen voor een efficiënte brede aanpak.

De veiligheidscoördinator

Veiligheidsmanagement bestrijkt uiteenlopende activiteiten. Daardoor lijkt het een flinke extra werkbelasting. Dat valt echter mee. Niet alleen omdat u een aantal zaken waarschijnlijk reeds doet, maar ook omdat de werkmaterialen in deze map zo opgezet zijn dat u met minimale tijdsinvestering het maximale kunt bereiken. Het hele proces zal nog efficiënter

verlopen als u iemand benoemt tot veiligheidscoördinator. Dat is organisatorisch makkelijk en schept duidelijkheid voor iedereen. Wie de rol vervult, kan per school verschillen. Het kan een leerkracht zijn, een gemotiveerde ouder of juist een combinatie van die twee, de directeur, de arbocoördinator of bij sommige scholen iemand uit het veiligheidsteam.

De veiligheidscoördinator hoeft niet zelf al het werk uit te voeren. Hij of zij zorgt ervoor dat het proces in gang blijft en treedt op als aanspreekpunt voor collega's, leerlingen en ouders. Samengevat zijn de taken van de coördinator:

Inspectie schoolgebouw

De inspectie organiseren, teamleden instrueren en de ingevulde inspectielijsten verwerken.

Huisregels

De bestaande regels inventariseren, een bespreking met het team organiseren, de definitieve afspraken formuleren en leerkrachten stimuleren om deze actief met de leerlingen te bespreken.

Ontruimingsoefening

Het ontruimingsplan opstellen, de oefening organiseren, coördineren en evalueren, waar nodig de procedure bijstellen.

Bijhouden van risico's en ongelukken

Leerkrachten (en eventueel leerlingen en ouders) stimuleren riskante situaties te melden, deze meldingen verwerken op de formulieren en op gezette tijden een memo verspreiden onder de teamleden.

Veiligheidsverslag

Alle informatie bundelen, voorzien van kop en staart en de presentatie (intern en eventueel extern) voorbereiden.

Relatie met de Arbowet '98

De zorg voor een veilig, gezond en prettig werkklimaat is een plicht die de Arbeidsomstandighedenwet (Arbowet '98) iedere werkgever oplegt. Aandacht voor de veiligheid van het (school)gebouw en de omgeving, de zogenaamde fysieke veiligheid, is één van de onderwerpen uit het brede palet van aandachtsgebieden.

Met de methode Veiligheid op de basisschool kunt u op een praktische en structurele manier de fysieke veiligheid op uw school managen. Daarbij houdt u óók rekening met kinderen en hun gedrag. Veel bepalingen van de Arbowet gelden immers óók voor leerlingen. Een bijkomend voordeel is dat u de meeste onderdelen van de methode kunt gebruiken voor het veiligheidsonderdeel van de verplichte risico-inventarisatie en -evaluatie (RI&E), zoals bijvoorbeeld de (bijna) ongevallenregistratie.

Iedere school moet regelmatig, zo eens in de vier à vijf jaar of bij veranderingen en aanpassingen, een *complete* RI&E uitvoeren en een plan van aanpak opstellen. Dit gebeurt in samenwerking met een gecertificeerde Arbodienst. Hiervoor kunt u verschillende instrumenten gebruiken, zoals de Arbomeester en de Algemene Schoolverkenning (ASV/PO) van de Stichting Vervangingsfonds en Bedrijfsgezondheidszorg voor het onderwijs.

Helpdesk Diensten Vf/Pf te Heerlen,

☎ (045) 579 81 07

www.vf-pf.nl

Bijscholing

Wilt u het veiligheidsvraagstuk gedegen aanpakken, dan is gerichte bijscholing een goede start. We raden twee trainingen bijzonder aan.

Bedrijfshulpverlening

De Arbowet schrijft 1 bedrijfshulpverlener (BHV'er) op 50 aanwezigen voor, of minimaal 5 bij meer dan 250 aanwezigen (leerlingen, medewerkers, vrijwilligers).

In geval van nood zijn de taken van een BHV'er:

- het verlenen van eerste hulp bij ongevallen;
- het beperken en bestrijden van brand;
- het alarmeren van collega's en evacueren van leerlingen;
- het alarmeren van en samenwerken met hulpverleningsinstanties.

Maar eigenlijk moet iedere leerkracht of begeleider van kinderen in geval van nood doeltreffend kunnen optreden.

Goede scholing is noodzakelijk voor BHV'ers en wenselijk voor alle andere leerkrachten.

Speciaal voor het basisonderwijs verzorgt Medukatie een cursus bedrijfshulpverlening die afgestemd is op de speci-

fieke risico's in scholen. Het basisprogramma bestaat uit drie lessen over de juiste eerstehulpverlening aan kinderen. Twee vervolglesen gaan over 'reanimatie bij volwassenen' en 'brandpreventie, brandbestrijding en ontruiming'. De cursus wordt op de school gegeven.

Medukatie, ☎ (036) 531 75 75.

www.medukatie.nl

Introductie veiligheidscoördinator

Hoewel de methode Veiligheid op de basisschool in principe gebruiksklaar is, is een korte introductie voor de beginnende veiligheidscoördinator een prettige ondersteuning. Het betreft één bijeenkomst van circa twee en een half uur, waaraan veiligheidscoördinatoren van meerdere scholen deelnemen. Zo ontstaan waardevolle contacten tussen collega's van verschillende scholen. Tijdens de introductie worden de verschillende stappen van veiligheidsmanagement langsgelopen.

Consument en Veiligheid,

☎ (020) 511 45 67.

www.veiligheid-op-school.nl

1 Inspectie van de accommodatie

Dit katern omvat:
- Inspectielijsten

De verwerking van de inspectielijsten gaat per computer.
U vindt alle benodigde informatie op de cd-rom.

1 Inspectie van de accommodatie

1.1 De invalshoek

De inspectie is gebaseerd op twee vragen:

- ✘ Welke ongelukken zouden bij u kunnen gebeuren (Kans)?
- ✘ Hoe groot is daarbij de kans op ernstig letsel (Ernst)?

De combinatie Kans en Ernst is een maat voor de urgentie.

De inspectielijsten geven voorbeelden van ongelukken op scholen die in de praktijk regelmatig voorkomen en tot ernstige verwondingen hebben geleid. De bron van deze ongevalsscenario's is het Letsel Informatie Systeem (LIS) van Consument en Veiligheid. Dit is een geautomatiseerd systeem waarin een aantal Spoedeisende hulpafdelingen (SEH) van ziekenhuizen informatie registreert over slachtoffers van privé- en sportongevallen die daar voor behandeling komen. Ga met de inspectielijsten na of deze ongevalsscenario's ook op uw school kunnen voorkomen en neem op tijd maatregelen.

De inspectielijsten bestaan uit:

- ✘ Entree en gang
- ✘ Trappenhuis
- ✘ Lokaal
- ✘ Gymzaal
- ✘ Gymtoestellen (drie lijsten)
- ✘ Schoolplein
- ✘ Speeltoestellen (twee lijsten)

NB: De inspectielijst lokaal is ook geschikt voor ruimtes waarin geen les wordt gegeven, zoals bijvoorbeeld de overblijfruimte.

1.2 Uitvoeren van de inspectie

- ✘ Kopieer de lijsten in het benodigde aantal, voor elke nieuwe locatie een nieuwe lijst (dus: 5 lokalen, dan ook 5 lijsten 'Lokaal').
Vul op elke lijst de algemene gegevens in en beschrijf de bekeken ruimte volledig (lokaalnummer, verdieping, enz.).
- ✘ Loop per lijst de beschreven ongelukken langs en schat per soort ongeluk steeds in:

Kans : Bestaat er een kans dat dit ongeluk hier gebeurt?

Nee: Kruis dan 'Uitgesloten' aan.

Ja: Kies dan 'Grote kans' (A) of 'Kleine kans' (B).

Ernst : Als het ongeluk gebeurt, bestaat er dan een kans op een ernstige afloop? Kies 'Grote kans' (1) of 'Kleine kans' (2).

Urgent : Hoe urgent is dit risico?
Noteer in de kolom 'Urgentiecode' de combinatie van wat u eerder heeft ingevuld (dus: A-1, A-2, B-1 of B-2).

NB: Als andere leerkrachten en hulpouders de inspectie uitvoeren, geef hen dan een goede instructie.

1.3 Tips voor de beoordeling

- ✘ Inspecteer terwijl er kinderen aanwezig zijn. Dan vallen risico's u eerder op.
- ✘ Ga door uw knieën om de wereld van kinderen zo realistisch mogelijk te ervaren.
- ✘ Beoordeel niet op afstand, maar test dingen echt uit (voelt een hoek scherp, is de vloer glad, staat het

speeltoestel stevig als u er aan gaat hangen, enzovoort).

- ✘ Bepaal altijd eerst de Kans op een ongeluk en vervolgens pas de Ernst van mogelijk letsel.
- ✘ Ga bij de inschatting van de mogelijke gevolgen uit van het ergste scenario, waarbij alles tegenzit. Als richtlijn kunt u de linkerkolom 'Ernst van de verwondingen' gebruiken, die op elke inspectielijst terug te vinden is.
- ✘ Betrek in uw oordeel de ervaringen van leerkrachten en leerlingen die regelmatig in de betreffende ruimte verblijven.

Verwerking van de uitkomsten

Met behulp van het computerprogramma op de cd-rom verwerkt u de inspectielijsten.

Inspectielijst Entree en gang

Datum:

Ingevuld door:

Omschrijving locatie:

Ernst van de verwondingen

Ga uit van het ergste scenario, waarbij alles tegenzit. Om u een idee te geven:

- ✘ Uitstekende haken, spijkers, en dergelijke kunnen leiden tot hoofd-, oog- of gebitsletsel.
- ✘ Struikel- of slippartijen kunnen resulteren in verstuikingen, hoofdwonden en botbreuken.
- ✘ Glassplinters veroorzaken soms slagaderlijke bloedingen (bv. pols) of verwondingen in het gezicht.
- ✘ Elektrische stroom kan brandwonden en zelfs elektrocutie opleveren.
- ✘ Beknelling van vingers en handen kan leiden tot ontvelling, verbrijzelde of gebroken botten.
- ✘ Harde botsingen kunnen hoofd- en gebitsletsel veroorzaken.

Tip

Controleer ook of:

- ✘ Vluchtwegen vrij zijn van obstakels.
- ✘ Nooduitgangen altijd van binnenuit te openen zijn.
- ✘ Noodverlichting altijd brandt.

Soort ongeluk	Kans dat dit ongeluk hier zal gebeuren			Kans op ernstig letsel		Urgentiecode
	uitgesloten	groot(A)	klein(B)	groot(1)	klein(2)	
Garderobe						
- kind botst tegen de kapstokhaak	☐	☐	☐	☐	☐	
Vloer						
- kind glijdt uit over natte vloer	☐	☐	☐	☐	☐	
- kind struikelt over een oneffenheid	☐	☐	☐	☐	☐	
Muren						
- kind bezeert zich aan oneffenheid bijv. aan schroef/spijker	☐	☐	☐	☐	☐	
Ramen en deuren						
- kind loopt door glazen ruit heen	☐	☐	☐	☐	☐	
- kind krijgt zijn vingers tussen de deur	☐	☐	☐	☐	☐	
Verwarming						
- kind botst tegen de hoek van de radiator	☐	☐	☐	☐	☐	
- kind zit klem met zijn hand tussen de radiator	☐	☐	☐	☐	☐	
Verlichting/elektra						
- kind stoot of gooit de TL-buis kapot	☐	☐	☐	☐	☐	
- kind steekt iets in het stopcontact	☐	☐	☐	☐	☐	
- kind struikelt over slecht zichtbaar obstakel	☐	☐	☐	☐	☐	

Inspectielijst Trappenhuis

Datum:

Ingevuld door:

Omschrijving locatie:

Ernst van de verwondingen

Ga uit van het ergste scenario, waarbij alles tegenzit. Om u een idee te geven:

- ✘ Een uitglijder op de trap kan resulteren in botbreuken, hoofd- en nekletsel.
- ✘ Kinderen die van een grote hoogte omlaag vallen, kunnen daar een hersenbeschadiging aan over houden.
- ✘ Elektrische stroom kan brandwonden en zelfs elektrocutie opleveren.

Soort ongeluk	Kans dat dit ongeluk hier zal gebeuren			Kans op ernstig letsel		Urgentiecode
	uitgesloten	groot(A)	klein(B)	groot(1)	klein(2)	
Traptreden						
- kind glijdt uit op een gladde trede	☐	☐	☐	☐	☐	
- kind struikelt over een kapotte trede	☐	☐	☐	☐	☐	
Trapleuningen						
- kind valt en kan niet bij de leuning	☐	☐	☐	☐	☐	
- kind grijpt loszittende leuning in zijn val	☐	☐	☐	☐	☐	
- kind glijdt van de leuning en valt	☐	☐	☐	☐	☐	
Balustrade om trapgat						
- kind valt in het trapgat	☐	☐	☐	☐	☐	
- kind klimt in of door de balustrade en valt	☐	☐	☐	☐	☐	
- kind zit met zijn hoofd klem tussen de spijlen	☐	☐	☐	☐	☐	
Verlichting/elektra						
- kind struikelt over slecht zichtbaar obstakel	☐	☐	☐	☐	☐	
- kind steekt iets in het stopcontact	☐	☐	☐	☐	☐	

Inspectielijst Lokaal

Datum:

Ingevuld door:

Omschrijving locatie:

Ernst van de verwondingen

Ga uit van het ergste scenario, waarbij alles tegenzit. Om u een idee te geven:

- ✘ Uitstekende haken, spijkers, en dergelijke kunnen leiden tot hoofd-, oog- of gebitsletsel.
- ✘ Struikel- of slippartijen kunnen resulteren in verstuikingen, hoofdwonden en botbreuken.
- ✘ Glassplinters veroorzaken soms slagaderlijke bloedingen (bv. pols) of verwondingen in het gezicht.
- ✘ Elektrische stroom kan brandwonden en zelfs elektrocutie opleveren.
- ✘ Beknelling van vingers en handen kan leiden tot ontvelling, verbrijzelde of gebroken botten.
- ✘ Harde botsingen kunnen hoofd- en gebitsletsel veroorzaken.

Soort ongeluk	Kans dat dit ongeluk hier zal gebeuren			Kans op ernstig letsel		Urgentiecode
	uitgesloten	groot(A)	klein(B)	groot(1)	klein(2)	
Vloer						
- kind glijdt uit	☐	☐	☐	☐	☐	
- kind struikelt over een oneffenheid	☐	☐	☐	☐	☐	
Muren						
- kind bezeert zich aan oneffenheid bijv. aan schroef/spijker	☐	☐	☐	☐	☐	
Ramen en deuren						
- kind loopt door glazen ruit heen	☐	☐	☐	☐	☐	
- kind krijgt zijn vingers tussen de deur	☐	☐	☐	☐	☐	
- kind botst tegen de vensterbank	☐	☐	☐	☐	☐	
Verwarming						
- kind botst tegen de hoek van de radiator	☐	☐	☐	☐	☐	
- kind zit klem met zijn hand tussen de radiator	☐	☐	☐	☐	☐	
Verlichting/elektra						
- kind stoot of gooit de TL-buis kapot	☐	☐	☐	☐	☐	
- kind steekt iets in het stopcontact	☐	☐	☐	☐	☐	
Meubilair						
- kind botst tegen een meubelstuk	☐	☐	☐	☐	☐	
- kind klimt in een losstaande (boeken)kast	☐	☐	☐	☐	☐	
- kind bezeert zich aan gevaarlijk gereedschap	☐	☐	☐	☐	☐	

Inspectielijst Gymzaal

Datum:

Ingevuld door:

Omschrijving locatie:

Ernst van de verwondingen

Ga uit van het ergste scenario, waarbij alles tegenzit. Om u een idee te geven:

- ✘ Uitstekende haken, spijkers, en dergelijke kunnen leiden tot hoofd-, oog- of gebitsletsel.
- ✘ Struikel- of slippartijen kunnen resulteren in verstuikingen, hoofdwonden en botbreuken.
- ✘ Glassplinters veroorzaken soms slagaderlijke bloedingen (bv. pols) of verwondingen in het gezicht.
- ✘ Elektrische stroom kan brandwonden en zelfs elektrocutie opleveren.
- ✘ Beknelling van vingers en handen kan leiden tot ontvelling, verbrijzelde of gebroken botten.
- ✘ Harde botsingen kunnen hoofd- en gebitsletsel veroorzaken.

Soort ongeluk	Kans dat dit ongeluk hier zal gebeuren			Kans op ernstig letsel		Urgentiecode
	uitgesloten	groot(A)	klein(B)	groot(1)	klein(2)	
Vloer						
- kind glijdt uit	☐	☐	☐	☐	☐	
- kind struikelt over een oneffenheid	☐	☐	☐	☐	☐	
Muren						
- kind bezeert zich aan oneffenheid bijv. aan schroef/spijker	☐	☐	☐	☐	☐	
Ramen en deuren						
- kind loopt door een glazen ruit heen	☐	☐	☐	☐	☐	
- kind komt met zijn vingers tussen de deur	☐	☐	☐	☐	☐	
- kind botst tegen de vensterbank	☐	☐	☐	☐	☐	
Toestellen						
- kind botst tegen een uitstekend toestel	☐	☐	☐	☐	☐	
Verwarming						
- kind botst tegen de hoek van de radiator	☐	☐	☐	☐	☐	
- kind zit klem met zijn hand tussen de radiator	☐	☐	☐	☐	☐	
Verlichting/elektra						
- kind stoot of gooit de TL-buis kapot	☐	☐	☐	☐	☐	
- kind steekt iets in het stopcontact	☐	☐	☐	☐	☐	
Kleedruimte						
- kind glijdt uit op natte vloer	☐	☐	☐	☐	☐	
- kind botst tegen een kledinghaak	☐	☐	☐	☐	☐	

Inspectielijst Gymtoestellen [1]

Datum:

Ingevuld door:

Omschrijving locatie:

Ernst van de verwondingen

Ga uit van het ergste scenario, waarbij alles tegenzit. Om u een idee te geven:

- ✘ Een val uit een toestel levert al snel botbreuken, bewusteloosheid of zelfs rug-, nek- of hersenletsel op.
- ✘ Een missprong kan leiden tot verstuingen, verzwikkingen, gebroken enkels of polsen.

Tip

Laat de leverancier de toestellen ieder jaar controleren op slijtage.

Soort ongeluk	Kans dat dit ongeluk hier zal gebeuren			Kans op ernstig letsel		Urgentiecode
	uitgesloten	groot(A)	klein(B)	groot(1)	klein(2)	
Ringen						
- kind bezeert zich aan een splinter	☐	☐	☐	☐	☐	
- kind valt omdat de ring losschiet	☐	☐	☐	☐	☐	
- kind valt omdat het touw breekt ter hoogte van de katrol	☐	☐	☐	☐	☐	
- zwaaiend kind raakt de muur omdat de ringen daar minder dan 5 m. vandaan hangen	☐	☐	☐	☐	☐	
Klimtouwen						
- kind valt omdat het touw losschiet uit de wagen	☐	☐	☐	☐	☐	
- kind botst tegen een ander kind omdat het mechanisme niet goed te zekeren is	☐	☐	☐	☐	☐	
- kind raakt de muur omdat de touwen daar minder dan 5 m. vandaan hangen	☐	☐	☐	☐	☐	
Bok						
- kind valt omdat het toestel wegschuift	☐	☐	☐	☐	☐	
- kind valt omdat een van de poten inschuift	☐	☐	☐	☐	☐	
Paard						
- kind valt omdat het toestel wegschuift	☐	☐	☐	☐	☐	
- kind valt omdat een van de poten inschuift	☐	☐	☐	☐	☐	

Inspectielijst Gymtoestellen [2]

Datum:

Ingevuld door:

Omschrijving locatie:

Ernst van de verwondingen

Ga uit van het ergste scenario, waarbij alles tegenzit. Om u een idee te geven:

- ✘ Een val uit een toestel levert al snel botbreuken, bewusteloosheid of zelfs rug-, nek- of hersenletsel op.
- ✘ Een missprong kan leiden tot verstuingen, verzwikkingen, gebroken enkels of polsen.

Tip

Laat de leverancier de toestellen ieder jaar controleren op slijtage.

Soort ongeluk	Kans dat dit ongeluk hier zal gebeuren			Kans op ernstig letsel		Urgentiecode
	uitgesloten	groot(A)	klein(B)	groot(1)	klein(2)	
Kast						
- kind valt omdat de kastdelen niet goed in elkaar zitten	☐	☐	☐	☐	☐	
- kind valt omdat de kast wegschuift	☐	☐	☐	☐	☐	
- kind beknelt zijn voet omdat de wielhendel tijdens het verplaatsen losschiet	☐	☐	☐	☐	☐	
Wandrek						
- kind valt omdat het wandrek niet goed vast staat	☐	☐	☐	☐	☐	
- kind haalt zijn handen open aan een splinter	☐	☐	☐	☐	☐	
- kind verliest zijn grip omdat een van de sporten meedraait	☐	☐	☐	☐	☐	
- kind komt onder het wandrek terecht omdat de kabel/liet losschiet	☐	☐	☐	☐	☐	
Minitrampoline						
- kind valt omdat een van de poten plots inklapt	☐	☐	☐	☐	☐	
- kind komt op de blootliggende veren of rand terecht	☐	☐	☐	☐	☐	
- kind valt omdat de trampoline wegschuift	☐	☐	☐	☐	☐	
- kind krijgt een klap omdat het springkleed abrupt blokkeert	☐	☐	☐	☐	☐	
- kind krijgt een klap omdat het springkleed de vloer raakt	☐	☐	☐	☐	☐	
- kind bezeert zich bij landing omdat een turnmat gebruikt wordt i.p.v. een landingsmat	☐	☐	☐	☐	☐	

Inspectielijst Gymtoestellen [3]

Datum:

Ingevuld door:

Omschrijving locatie:

Ernst van de verwondingen

Ga uit van het ergste scenario, waarbij alles tegenzit. Om u een idee te geven:

- ✘ Een val uit een toestel levert al snel botbreuken, bewusteloosheid of zelfs rug-, nek- of hersenletsel op.
- ✘ Een missprong kan leiden tot verstukingen, verzwikkingen, gebroken enkels of polsen.

Tip

Laat de leverancier de toestellen ieder jaar controleren op slijtage.

Soort ongeluk	Kans dat dit ongeluk hier zal gebeuren			Kans op ernstig letsel		Urgentiecode
	uitgesloten	groot(A)	klein(B)	groot(1)	klein(2)	
Brug						
- kind valt omdat een van de staanders omlaag schiet	☐	☐	☐	☐	☐	
- kind haalt zijn handen open aan een splinter	☐	☐	☐	☐	☐	
- kind valt omdat het toestel wegschuift	☐	☐	☐	☐	☐	
- kind bekneelt zijn voet omdat de wielhendel tijdens verplaatsing losschiet	☐	☐	☐	☐	☐	
Basketballbord						
- kind krijgt het bord op zijn hoofd omdat het losscheurt	☐	☐	☐	☐	☐	
- kind krijgt het bord op zijn hoofd omdat de kabel/lier losschiet	☐	☐	☐	☐	☐	
Rekstok						
- kind valt omdat de rekstok losschiet	☐	☐	☐	☐	☐	
Matten						
- kind bezeert zich bij landing omdat de turnmat versleten is	☐	☐	☐	☐	☐	
- kind bezeert zich bij sprong van flinke hoogte omdat turnmat gebruikt wordt, i.p.v. landingsmat	☐	☐	☐	☐	☐	
Bank						
- kind valt omdat een van de poten van de bank slecht vast zit	☐	☐	☐	☐	☐	
- kind haalt zijn hand open aan een splinter of uitstekende schroef/spijker	☐	☐	☐	☐	☐	

Inspectielijst Schoolplein

Datum:

Ingevuld door:

Omschrijving locatie:

Ernst van de verwondingen

Ga uit van het ergste scenario, waarbij alles tegenzit. Om u een idee te geven:

- ✘ Harde botsingen kunnen hoofdwonden en gebitsschade opleveren.
- ✘ Scherpe delen van de omheining veroorzaken soms diepe snijwonden.
- ✘ Een val op het plein kan leiden tot schaafwonden, maar soms ook tot hoofdletsel of een gebroken arm of pols.
- ✘ Spelen met rondslingerend afval resulteert regelmatig in snijwonden of brandwonden.

Soort ongeluk	Kans dat dit ongeluk hier zal gebeuren			Kans op ernstig letsel		Urgentiecode
	uitgesloten	groot(A)	klein(B)	groot(1)	klein(2)	
Inrichting						
- kind rent tegen een obstakel aan	☐	☐	☐	☐	☐	
- kind wordt omver gelopen	☐	☐	☐	☐	☐	
Toegang en omheining						
- kind rent al spelend de straat op	☐	☐	☐	☐	☐	
- kind bezeert zich aan de omheining	☐	☐	☐	☐	☐	
- kind klimt op de omheining en valt	☐	☐	☐	☐	☐	
Ondergrond						
- kind struikelt over een oneffenheid	☐	☐	☐	☐	☐	
- kind glijdt uit op een natte plek	☐	☐	☐	☐	☐	
Fietsenstalling						
- kind botst tegen slecht gestalde fiets	☐	☐	☐	☐	☐	
- kind bezeert zich aan gevaarlijk zwerfvuil	☐	☐	☐	☐	☐	

Inspectielijst Speeltoestellen [1]

Datum:

Ingevuld door:

Omschrijving locatie:

Ernst van de verwondingen

Ga uit van het ergste scenario, waarbij alles tegenzit. Om u een idee te geven:

- ✘ Uitglijden op trapjes kan leiden tot verstuingen en ontvellingen.
- ✘ Kledingstukken die blijven haken, kunnen wurging tot gevolg hebben.
- ✘ Uitstekende spijkers, schroeven, splinters of scherpe randen leiden tot snijwonden.
- ✘ Een val uit het toestel kan botbreuken maar ook hoofd- en nekletsel veroorzaken.
- ✘ Botsing tegen een ander kind leidt soms tot hoofd-, hersen- of gebitsletsel.

Tip

Het is wettelijk verplicht van ieder speeltoestel een logboek bij te houden (Besluit veiligheid Attractie- en Speeltoestellen). Noteer hierin inspecties (óók indien zelf uitgevoerd), reparaties, onderhoud en eventuele opgetreden ongevallen. Laat de leverancier of een andere deskundige ieder jaar de toestellen controleren op slijtage. Let daarnaast zelf geregeld op tekenen van slijtage.

Soort ongeluk	Kans dat dit ongeluk hier zal gebeuren			Kans op ernstig letsel		Urgentiecode
	uitgesloten	groot(A)	klein(B)	groot(1)	klein(2)	
Zandbak						
- kind bezeert zich aan gevaarlijk zwerfvuil	☐	☐	☐	☐	☐	
- kind bezeert zich aan de rand van de zandbak	☐	☐	☐	☐	☐	
Veerwip						
- kind struikelt over blootliggende sokkel	☐	☐	☐	☐	☐	
- kind valt en kan niet bij de handgrepen	☐	☐	☐	☐	☐	
- kind krijgt zijn voet tussen wip en bodem	☐	☐	☐	☐	☐	
- kind bezeert zich aan schroef/spijker	☐	☐	☐	☐	☐	
- kind bezeert zich aan splinter/scherpe rand	☐	☐	☐	☐	☐	
- kind valt omdat het toestel abrupt stopt	☐	☐	☐	☐	☐	
- kind komt op een harde ondergrond terecht	☐	☐	☐	☐	☐	
Klim- en duikelrek						
- kind struikelt over blootliggende sokkel	☐	☐	☐	☐	☐	
- kind slijpt omdat de sportafstand te groot is	☐	☐	☐	☐	☐	
- kind blijft met kledingkoordje haken	☐	☐	☐	☐	☐	
- kind bezeert zich aan splinter/scherpe rand	☐	☐	☐	☐	☐	
- kind bezeert zich aan spijker/schroef	☐	☐	☐	☐	☐	
- kind raakt bij val een lager gedeelte van het toestel	☐	☐	☐	☐	☐	
- kind valt uit het toestel omdat het wankelt	☐	☐	☐	☐	☐	
- kind valt uit het toestel omdat de sporten dolgedraaid zijn	☐	☐	☐	☐	☐	
- kind komt op een harde ondergrond terecht	☐	☐	☐	☐	☐	

Inspectielijst Speeltoestellen [2]

Datum:

Ingevuld door:

Omschrijving locatie:

Ernst van de verwondingen

Ga uit van het ergste scenario, waarbij alles tegenzit. Om u een idee te geven:

- ✘ Uitglijden op trapjes kan leiden tot verstuikingen en ontvellingen.
- ✘ Kledingstukken die blijven haken, kunnen wurging tot gevolg hebben.
- ✘ Uitstekende spijkers, schroeven, splinters of scherpe randen leiden tot snijwonden.
- ✘ Een val uit het toestel kan botbreuken maar ook hoofd- en nekletsel veroorzaken.
- ✘ Botsing tegen een ander kind leidt soms tot hoofd-, hersen- of gebitsletsel.

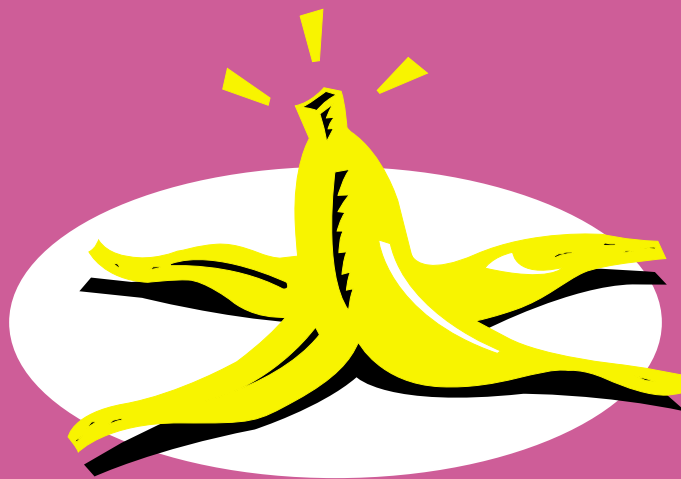
Tip

Het is wettelijk verplicht van ieder speeltoestel een logboek bij te houden (Besluit veiligheid Attractie- en Speeltoestellen). Noteer hierin inspecties (óók indien zelf uitgevoerd), reparaties, onderhoud en eventuele opgetreden ongevallen.

Laat de leverancier of een andere deskundige ieder jaar de toestellen controleren op slijtage.

Let daarnaast zelf geregeld op tekenen van slijtage.

Soort ongeluk	Kans dat dit ongeluk hier zal gebeuren			Kans op ernstig letsel		Urgentiecode
	uitgesloten	groot(A)	klein(B)	groot(1)	klein(2)	
Glijbaan						
- kind struikelt over blootliggende sokkel	☐	☐	☐	☐	☐	
- kind glijdt van het trapje af	☐	☐	☐	☐	☐	
- kind blijft met kledingkoordje haken	☐	☐	☐	☐	☐	
- kind bezeert zich aan splinter/scherpe rand	☐	☐	☐	☐	☐	
- kind bezeert zich aan spijker/schroef	☐	☐	☐	☐	☐	
- kind valt aan het einde een stuk omlaag	☐	☐	☐	☐	☐	
- kind valt eruit omdat de glijbaan wankelt	☐	☐	☐	☐	☐	
- kind komt op een harde ondergrond terecht	☐	☐	☐	☐	☐	
Schommel						
- kind struikelt over blootliggende sokkel	☐	☐	☐	☐	☐	
- zitje klapt om en kind valt er af	☐	☐	☐	☐	☐	
- kind botst al schommelend tegen de paal	☐	☐	☐	☐	☐	
- schommelend kind botst tegen ander kind	☐	☐	☐	☐	☐	
- kind beknelt zijn vingers in de ketting	☐	☐	☐	☐	☐	
- kind bezeert zich aan scherp onderdeel	☐	☐	☐	☐	☐	
- kind valt omdat de schommel wankelt	☐	☐	☐	☐	☐	
- kind komt op een harde ondergrond terecht	☐	☐	☐	☐	☐	
Combinatietoestel						
- kind struikelt over blootliggende sokkel	☐	☐	☐	☐	☐	
- kind bezeert zich aan schroef/spijker	☐	☐	☐	☐	☐	
- kind bezeert zich aan splinter/scherpe rand	☐	☐	☐	☐	☐	
- ongeluk in klimgedeelte: zie klimrek	☐	☐	☐	☐	☐	
- ongeluk in glijgedeelte: zie glijbaan	☐	☐	☐	☐	☐	
- toestel wankelt en kind valt eruit of eraf	☐	☐	☐	☐	☐	
- kind komt op een harde ondergrond terecht	☐	☐	☐	☐	☐	

2 De huisregels

Dit katern omvat:

- Formulier huisregels
- Leskaarten onderbouw, middenbouw, bovenbouw

Het formulier huisregels kunt u ook verwerken op uw computer.

2 De huisregels

2.1 Afspraken met het team

- ✘ Maak een kopie van het formulier 'Huisregels' en vul daarop in welke regels op dit moment gelden. U kunt de afspraken ook verwerken op uw computer.
- ✘ Bespreek de regels tijdens een teamoverleg. Vraag bij elke regel wat het team er van vindt:
  - Zinvol?
  - Begrijpelijk (voor kinderen)?
  - Consequent?
  - Uitvoerbaar?
  - Controleerbaar?
  - Volledig?
- ✘ Introduceer de leskaarten (zie hierna).
- ✘ Pas de huisregels aan naar aanleiding van de reacties en met instemming van de MR. Zorg dat elke medewerker een kopie van de definitieve lijst in bezit krijgt, alsmede een set kopieën van de leskaarten voor zijn/haar groepen (onder-, midden-, bovenbouw).
- ✘ Geef hulpouders/helpers in de school ook een kopie van de lijst.

2.2 Afspraken met de leerlingen

- ✘ Introduceer de huisregels bij voorkeur wanneer ze actueel zijn. Neem er voldoende tijd voor en gebruik daarbij de werkvormen die op de bijpassende leskaart aan bod komen.
- ✘ Hang de bijbehorende lokaalposters voor gymnastiek, brandalarm en handvaardigheid op.
- ✘ Informeer ouders over de geldende huisregels, bijvoorbeeld door publicatie in de schoolgids.

Formulier huisregels

Algemeen

(denk aan: ehbo, aanwezigheid personeel
vóór en na schooltijd)

Halen en brengen

(denk aan: parkeren, fietsenstalling, plein-
wacht)

Garderobe, gangen en trappen

(denk aan: rennen, opruimen, spelletjes)

Schoolplein

(denk aan: spelen vóór en na schooltijd,
pauzetijden, pleinwacht, spelletjes, gebruik-
toestellen, dagelijkse inspectie)

Algemeen in het lokaal

(denk aan: jassen en tassen, opruimen,
toezicht, gebruik scharen e.d., dieren)

Handvaardigheid

(denk aan: gereedschappen, toezicht,
opruimen)

Gymnastiek

(denk aan: van/haar de gymzaal gaan,
kleding, toezicht, activiteiten, kleedruimte)

Uitstapjes

(denk aan: begeleiding, toezicht, ehbo)

Overige

Leskaarten

gerangschikt naar onder-, midden- en bovenbouw

nr.	titel leskaart	onderbouw	middenbouw	bovenbouw
1	Pictogrammen, huisregels in het algemeen	X	X	X
2	Prikken en knippen	X		
3	Werken met gereedschap (+ lokaalposter)		X	X
4	Rennen in de school	X	X	
5	Huisregels op het schoolplein	X	X	
6	Huisregels in school			X
7	Op de fiets naar school		X	
8	Verkeer(d) op het plein			X
9	In de gymzaal (+ lokaalposter)	X	X	X
10	Geintjes en pesterijen	X	X	
11	Geintjes en pesterijen			X
12	Kaarsen in de klas	X	X	
13	Spelen bij het water	X	X	
14	Op schoolreis en schoolkamp		X	X
15	Stoer gedrag		X	X
16	Ontruiming (+ lokaalposter)	X		
17	Ontruiming (+ lokaalposter)		X	X
18	Onveilige plaatsen		X	X
19	Een opgeruimd lokaal		X	X

Leskaart 1: Pictogrammen

onder-, midden- en bovenbouw

Doel:

Pictogrammen herinneren de leerlingen aan de eerder besproken huisregels.

Introductie:

Met behulp van de leskaarten kunt u diverse huisregels introduceren. De gemaakte afspraken bekijken beter als ze na afloop nog enige tijd zichtbaar zijn in de vorm van een symbool.

Op de achterzijde van deze leskaart staan 3 soorten symbolen:

- ✘ **Doen!:** Voor zaken waaraan elke leerling zich moet houden.
- ✘ **Laten!:** Voor zaken die niet toegestaan zijn.
- ✘ **Pas op!:** Voor plekken met enig risico.

Werkwijze:

- ✘ Kopieer en vergroot het symbool dat past bij de huisregel die u gaat bespreken.
- ✘ Schrijf die huisregel met een dikke stift op een A4-tje.
- ✘ Laat na bespreking van de huisregel het bijbehorende symbool zien. Hang pictogram plus onderschrift op een duidelijk zichtbare plaats (schoolbord, prikbord, plek waar gevaar dreigt, enz.).

Voorbeelden:

Stoelen op de tafels

Fietsen netjes stallen

Jassen aan de kapstok

Op het plein fietsen

Spullen in het gangpad

Pootje haken

Gladde vloer

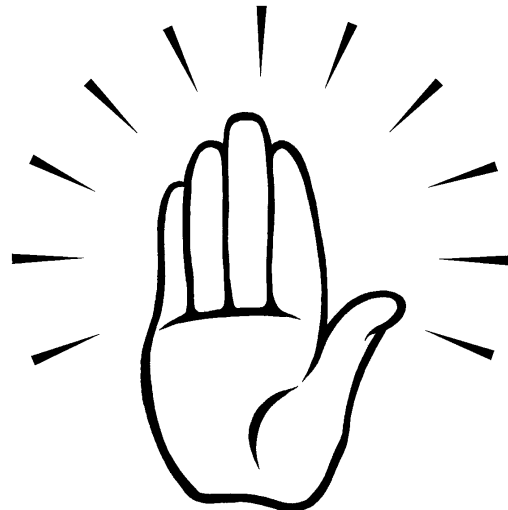
Afstapje

Scherp gereedschap

Doen!

Laten!

Pas op!

Leskaart 2: Prikken en knippen

onderbouw

Doel:

De kinderen weten hoe je met een prikpen en een schaar moet werken zonder ongelukken. Ze weten hoe je het gereedschap moet opbergen na gebruik.

Introductie:

Begin deze activiteit met een kort verhaaltje:

“Evert Egel is verdrietig. De andere dieren in het bos willen niet met hem spelen. Weet je waarom? Ze zijn een beetje bang dat hij ze prikt. Al zijn stekels zijn zo scherp. Het lijken wel prik-pennen.

‘Maar met prikpenen kun je toch hele mooie werkjes maken?’, vindt Evert. Evert wil ze er best bij helpen. Karel Konijn wil het wel eens proberen. Samen met Evert gaat hij heel voorzichtig aan de slag. Karel legt een mooie tekening van een bloem op de grond en Evert prikt er telkens een gaatje in. Allemaal gaatjes naast elkaar op de lijn, totdat de bloem uitgeprikt is. Dat is mooi. Evert en Karel maken nog veel meer mooie prikwerkjes en hebben veel plezier. Maar: ze blijven voorzichtig.”

Werkvorm:

Laat de kinderen zien hoe er met een prikpen gewerkt moet worden.

- ✘ Hoe ga je aan tafel zitten?
- ✘ Hoe houd je de prikpen vast?
- ✘ Waarom moet er een viltmatje onder?

Maak duidelijk waar de prikpen voor bedoeld is.

Leg ook uit wat er dus niet mag.

Besteed aandacht aan het opruimen: prikpenen terug in het blok.

Bespreek ook het andere gevaarlijke gereedschap: de schaar.

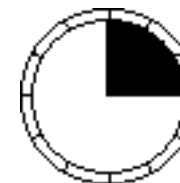
- ✘ Hoe houd je de schaar vast?
- ✘ Waar is de schaar scherp?
- ✘ Scharen na gebruik opbergen in het scharenblok.

Vat de huisregels voor het werken met scharen en prikpenen samen:

- ✘ Alleen zittend aan tafel ermee werken.
- ✘ Voorzichtig met de scherpe delen.

- ✘ Niet spelen of plagen met het gereedschap.
- ✘ Na gebruik opbergen in het blok.

Hang het pictogram en de illustratie op de achterzijde plus bijbehorende tekst die op uw situatie van toepassing zijn een tijdje in het lokaal.

Tijdsduur: 15 minuten

Vorbereiding:

Kopieer het benodigde pictogram en de illustratie op de achterzijde en schrijf de bijbehorende huisregel met een dikke stift op een A4-tje.

Variatie:

Bespreek eventueel scharen en prikpenen op verschillende momenten.

Leskaart 3: Werken met gereedschap

midden- en bovenbouw

(+ lokaalposter)

Doel:

De kinderen weten welke huisregels gelden in het handvaardigheidslokaal.

Toelichting:

Gereedschap kan onveilig zijn als het verkeerd gebruikt wordt en als het niet goed opgeruimd wordt. De leerlingen leren hoe ze verantwoord met diverse soorten gereedschap om moeten gaan.

In veel gezinnen mogen kinderen thuis niet met gereedschappen werken waar ze op school wel mee aan de slag gaan. Dat kan alleen maar als ze er veilig mee om leren gaan. Dat gaan ze nu leren.

Werkvorm:

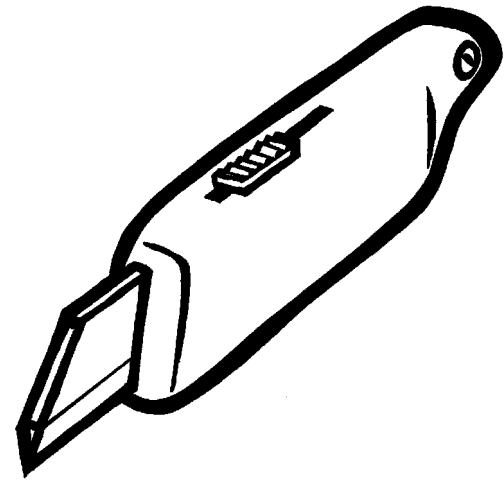
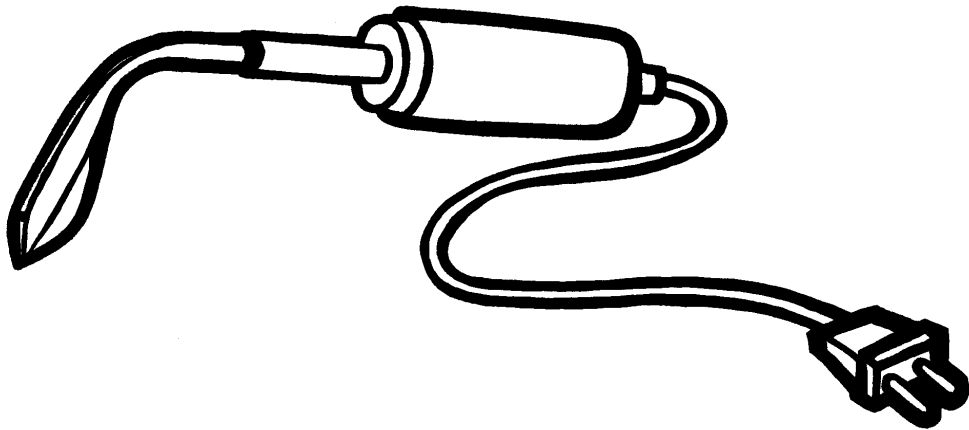
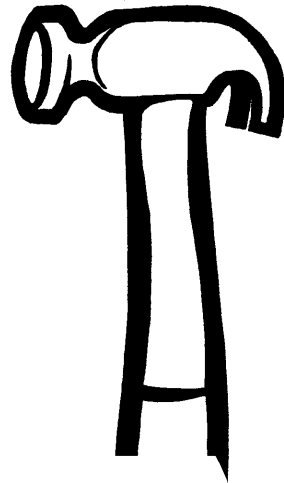
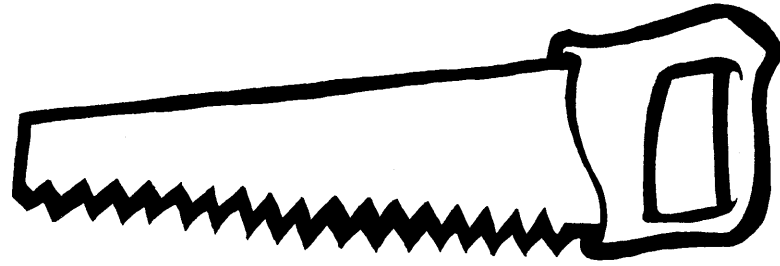
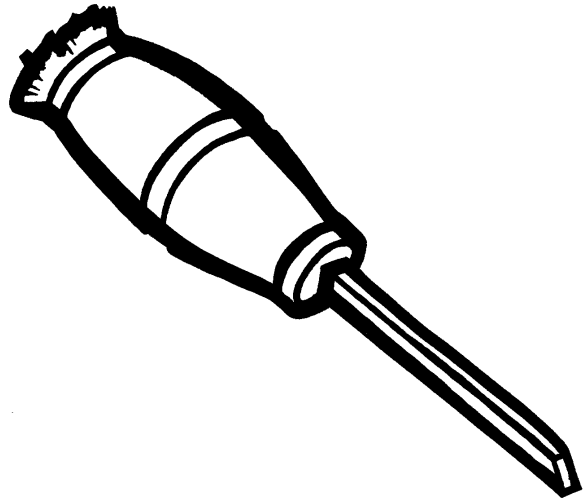
Inventariseer met de leerlingen welke gevaarlijke gereedschappen ze kennen. Welk gereedschap in huis mag je niet gebruiken van je ouders? Waarom niet? Vraag ze ook waarom die gevaarlijk kunnen zijn. Laat met behulp van de gereedschappen zelf en de lokaalposter zien hoe het gereedschap gebruikt moet worden. Besteed zowel aandacht aan een veilig gebruik als aan het opruimen na gebruik. Kopieer de illustraties op de achterzijde en laat de leerlingen vervolgens uitbeelden welke werkhouding past bij elk stuk gereedschap.

Variatie:

U kunt deze activiteit regelmatig herhalen voor verschillende soorten gereedschap, afhankelijk van wat u nodig hebt bij de handvaardigheidsles.

Tijdsduur: 20 minuten

Leskaart 4: Rennen in de school

onder- en middenbouw

Doel:

De kinderen weten dat ze in de school niet mogen rennen.

Toelichting:

Jonge kinderen hebben veel behoefte aan beweging. De lange gangen en grote lokalen nodigen uit tot rennen. Een valpartij of uitglijden kan leiden tot letsel. U kunt deze leskaart behandelen als er (bijna) een ongelukje is gebeurd in uw groep.

Introductie:

Begin deze activiteit met een kort verhaaltje: "Patrick is een heel snel jongetje. Hij kan het hardste lopen van de klas. Maar hij wil altijd zo hard lopen. Ook in de klas, ook in de gang. En dat gaat nog wel eens mis. Zoals vandaag. Patrick ging snel een lijmpot halen uit de kast. Maar... hij liep zo hard dat hij niet op tijd kon afremmen. Wat zal er gebeurd zijn?"
Stuur het gesprekje naar lopen en rennen: Wat is het verschil tussen gewoon lopen en rennen? Waar mag je rennen? Waar moet je nooit rennen?

Werkvorm:

Wat-zal-er-gebeuren-als? Benoem telkens een situatie die met het lokaal of de school te maken heeft. Vraag de kinderen wat er kan gebeuren als je rent in de school. Kinderen kunnen al ervaring hebben met dit soort ongelukken. Voorbeelden:

- ✘ Uitglijden en tegen de muur botsen.
- ✘ Tegen een tafel lopen.
- ✘ Tegen een kast lopen, die vervolgens omvalt.
- ✘ Door een ruit lopen.
- ✘ Tegen een ander kind aanlopen.

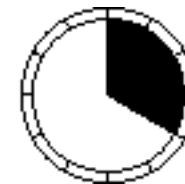
Waar heb je dan pijn? Hoe kan je dit voorkomen? Bespreek vervolgens met de kinderen de huisregels die hiervoor in uw school gelden. Laat de kinderen de tekening op de achterzijde afmaken. Wat gebeurt er met Patrick? Hang het pictogram plus bijbehorende tekst die op uw situatie van toepassing zijn een tijdje in het lokaal.

Vorbereiding:

- ✘ Inventariseer in uw school en uw lokaal welke situaties u met de kinderen wilt bespreken.
- ✘ Kopieer het benodigde pictogram en de illustratie op de achterzijde en schrijf de bijbehorende huisregel met een dikke stift op een A4-tje. Maak voldoende kopieën van de achterzijde.

Variatie onderbouw:

- ✘ In het speellokaal of de gymzaal kunt u een volle klas nabootsen door overal voorwerpen te leggen (blokjes, ballen, hoepels, enz.) De kinderen bewegen door de ruimte, maar mogen de voorwerpen niet aanraken. Wanneer lukt dat beter: Als je rent of als je loopt?
- ✘ De kinderen zitten op hun stoelen in de kring. U vraagt wat het verschil is tussen langzaam en snel. Laat de kinderen met hun armen langzame en snelle bewegingen uitvoeren. Let erop dat ze ver genoeg van

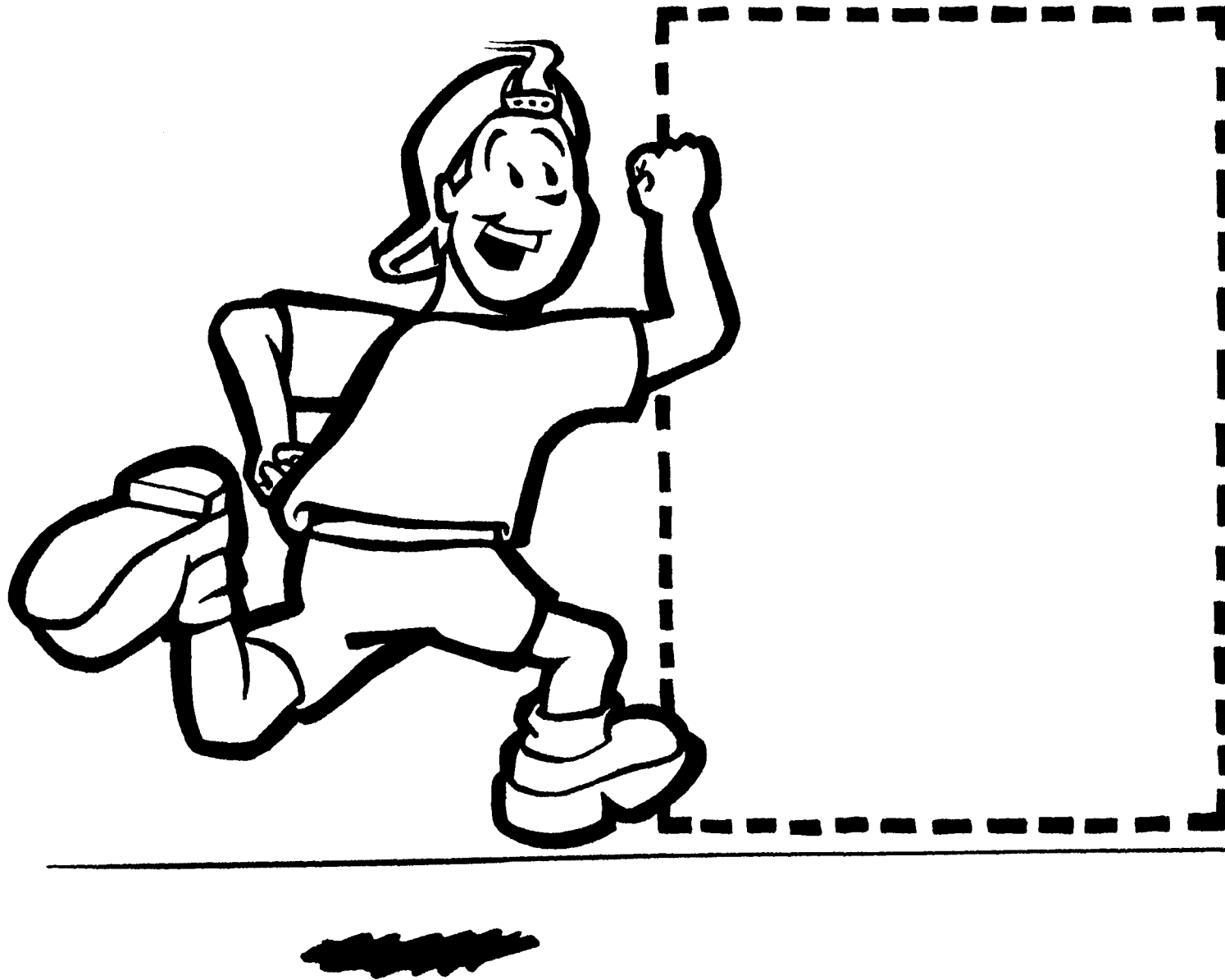
Tijdsduur: 20 minuten

elkaar vandaan zitten. Vraag bij een grote groep één kind bewegingen voor te doen midden in de kring. Stuur het gesprekje naar lopen en rennen: Wat is het verschil tussen gewoon lopen en rennen? Waar mag je rennen? Waar moet je nooit rennen?

Variatie middenbouw:

- ✘ Een middenbouwgroep kunt u ook uitdagen de snelle en langzame bewegingen te laten zien door pantomime. Kun je hardlopen of wandelen zonder van plaats te veranderen?

Wat gebeurt er met Patrick?

Leskaart 5: Huisregels op het schoolplein

onder- en middenbouw

Doel:

De leerlingen weten welke huisregels gelden op het schoolplein

---

Introductie:

Sluit aan bij een recente gevaarlijke situatie:

Een kind dat zomaar de straat op rende of een verkeerschaos voor het hek tijdens het halen en brengen van kinderen.

Werkvorm:

Bespreek met de kinderen welke gevaarlijke spelletjes zij kennen. Hoe wordt dat soms onveilig spelen? Inventariseer de risico's en leg uit wat je daar aan kunt doen.

Leg met behulp van pictogrammen de huisregels voor het plein uit.

Bijvoorbeeld:

- ✘ Aparte hoek op het plein voor de jongste kinderen.
- ✘ Niet fietsen op het schoolplein.
- ✘ Niet op of over het hek klimmen.
- ✘ Voorzichtig met de speeltoestellen.
- ✘ Niet zomaar van het plein aflopen.
- ✘ Goed uitkijken bij het verlaten van het plein.

Geef de leerlingen tot besluit de opdracht om telkens twee tekeningen uit de twee kolommen met elkaar te verbinden. Trek een lijn tussen de plaatjes die bij elkaar horen (zie achterzijde).

Vorbereiding:

- ✘ Vooraf moeten de regels voor het gedrag op het schoolplein met het hele team vastgesteld worden. Bereid dit zorgvuldig voor, zodat iedereen dezelfde regels hanteert.
- ✘ Zorg voor voldoende kopieën van de leerlingzijde van deze kaart.

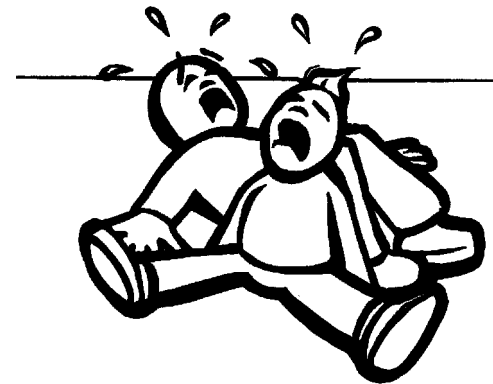
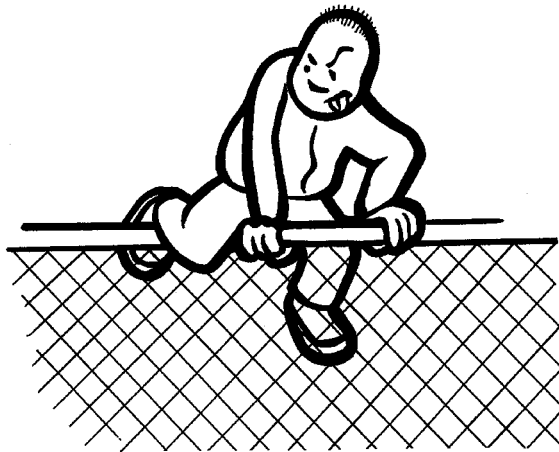
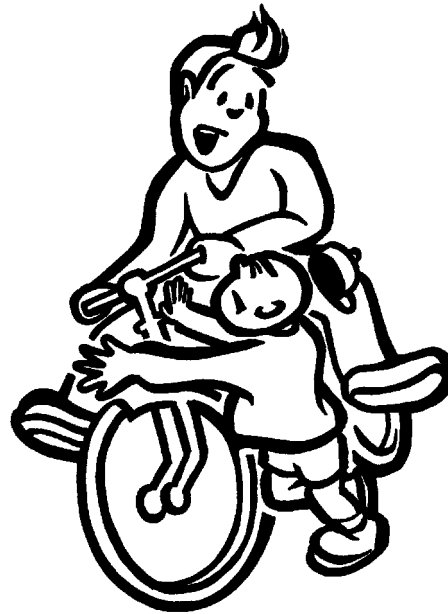
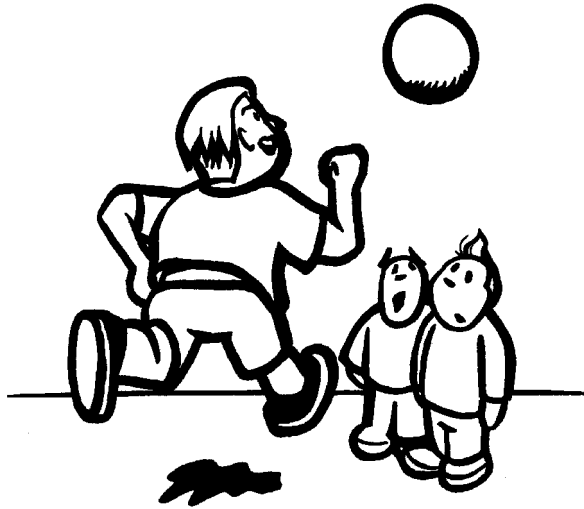
Variatie:

Betrek ook de ouders bij dit thema. Als veel ouders hun kind met de auto brengen en halen, kunt u voorstellen om een parkeerplaats aan te wijzen op circa 100 meter lopen van het hek. U voorkomt daarmee de enorme drukte en onveilige situatie bij de uitgang. Daag de ouders uit in een experiment om het ophalen en wegbrengen veiliger te maken.

Tijdsduur: 20 minuten

Welke twee tekeningen horen bij elkaar?

_____

Leskaart 6: Huisregels in school

bovenbouw

Doel:

De leerlingen weten welke huisregels in school gelden.

Toelichting:

U kunt een beroep doen op het verantwoordelijkheidsgevoel van de oudste leerlingen. Zij kunnen bijdragen aan een veilige school door in hun gedrag rekening te houden met de jongere leerlingen.

Werkvorm:

Sluit aan bij een recente gebeurtenis in de school die gevaar opleverde. Bij de introductie van het nieuwe schooljaar kunt u ook stilstaan bij het feit dat de leerlingen nu groter zijn. Dat vraagt ander gedrag en meer verantwoordelijkheid voor zichzelf en anderen. Bespreek met de leerlingen de veilige en minder veilige plaatsen in de school. Benoem samen vooral die plaatsen die alleen maar veilig kunnen zijn door veilig gedrag van de leerlingen. Bespreek daarna de huisregels die gelden in de school. U kunt daarbij de pictogrammen gebruiken.

Geef de leerlingen in groepjes de opdracht de huisregels vast te leggen op een collage of muurkrant. Maak hierbij gebruik van plaatjes en stukken gekleurd papier uit tijdschriften.

Op de achterzijde van de leskaart kunnen de leerlingen invullen welke huisregels in school gelden.

Vorbereiding:

- ✘ Vooraf moeten de regels voor het gedrag in de school met het hele team vastgesteld worden. Bereid dit zorgvuldig voor, zodat iedereen dezelfde regels hanteert.
- ✘ Zorg voor voldoende materiaal: vellen papier, scharen, lijm, tijdschriften.
- ✘ Maak voldoende kopieën van de achterzijde.

Variatie:

Goede huisregels zijn zo belangrijk dat u aan dit onderwerp ook meer tijd kunt besteden. U kunt het koppelen aan een les waarin een collage of muurkrant gemaakt wordt. Het thema huisregels kan hierin uitgewerkt worden.

Tijdsduur: 20 minuten

DE HUISREGELS

Leskaart 7: Op de fiets naar school

middenbouw

Doel:

De leerlingen weten hoe ze verantwoord met de fiets van het verkeer gebruik kunnen maken.

Introductie:

Vanaf de middenbouw kan het voorkomen dat kinderen zelf met de fiets naar school komen.

Besteed met uw leerlingen aandacht aan de veilige en onveilige punten op de routes.

Werkvorm:

Maak met de kinderen een plattegrond van de omgeving van de school met daarop de aanrijroutes van uw leerlingen. Bespreek aan de hand van die plattegrond onveilige situaties en gevaarlijke punten. Neem in het gesprek ook de toegang tot het schoolplein en de fietsenstalling mee.

Bespreek de huisregels voor het meenemen van fietsen op het plein. Gebruik hierbij het desbetreffende pictogram en de illustratie op de achterzijde ter ondersteuning.

Vorbereiding:

Zorg voor voldoende grote vellen papier, en tekenmaterialen.

Bereid eventueel de plattegrond voor aan de hand van een plattegrond van uw plaats.

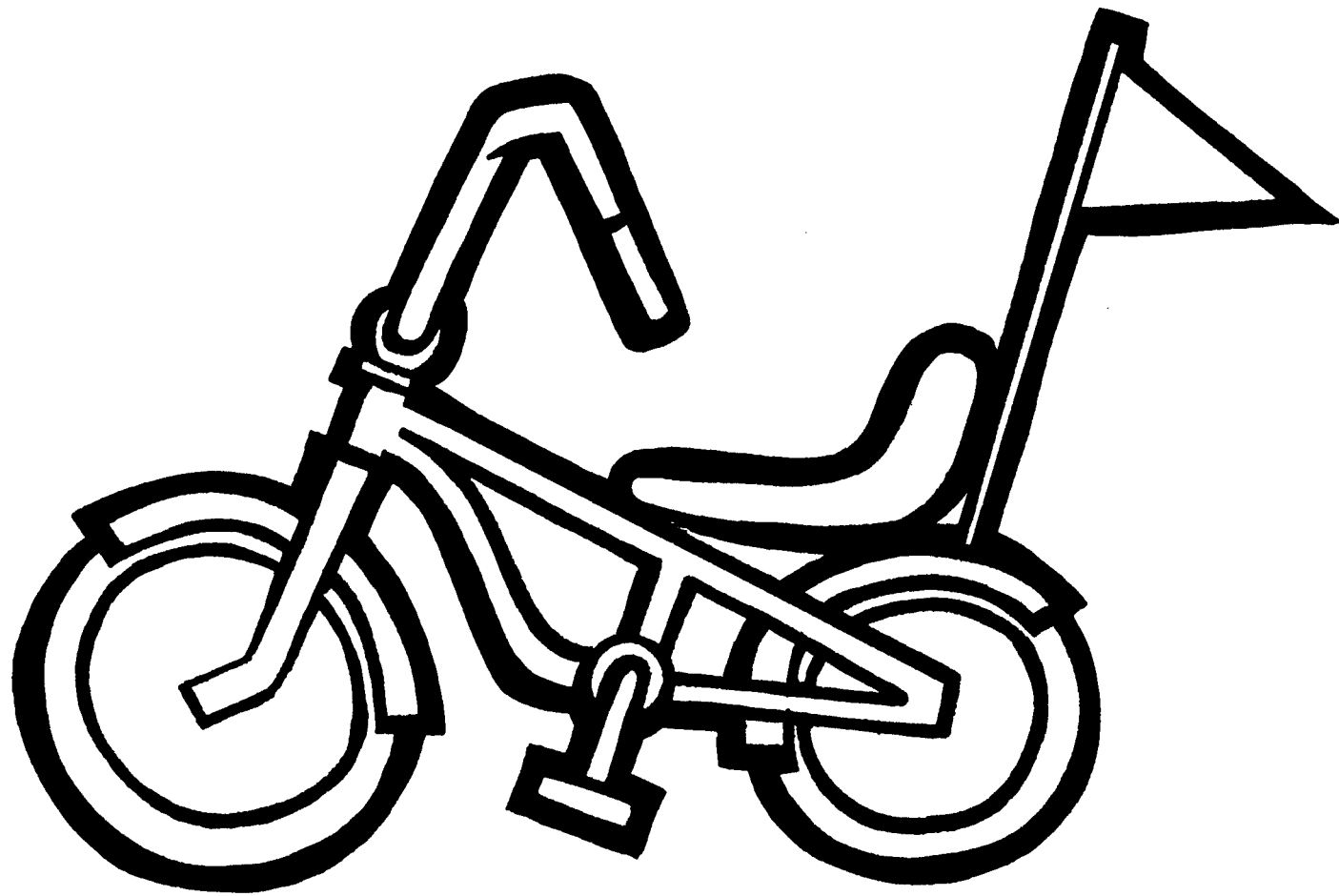
Variatie:

Combineer deze les met één of meer verkeerslessen.

U kunt de kinderen ook foto's laten maken van gevaarlijke punten in de routes naar en van school.

Tijdsduur: 35 minuten

Leskaart 8: Verkeer(d) op het plein

bovenbouw

Doel:

De leerlingen weten dat ze op het schoolplein niet van snelle vervoermiddelen gebruik mogen maken.

Introductie:

Sluit aan bij een gesignaleerd risico of een bijna ongeluk dat zich op het plein heeft voorgedaan.

Welke vervoermiddelen gebruiken de leerlingen? Fietsen, rolschaatsen, inline skates, skateboards?

Werkvorm:

Bespreek met de kinderen de gevaarlijke situaties die kunnen ontstaan op het schoolplein als snel en langzaam verkeer door elkaar loopt.

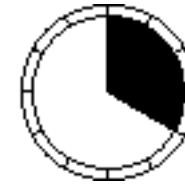
Licht daarna de huisregels toe die op uw schoolplein gelden. Bijvoorbeeld:

- ✘ Niet fietsen op het plein.
- ✘ Skateboarden en inline skates alleen op het daarvoor bedoelde gedeelte.
- ✘ Fietsen netjes stallen in de fietsenstalling.
- ✘ Niet spelen in de fietsenstalling.

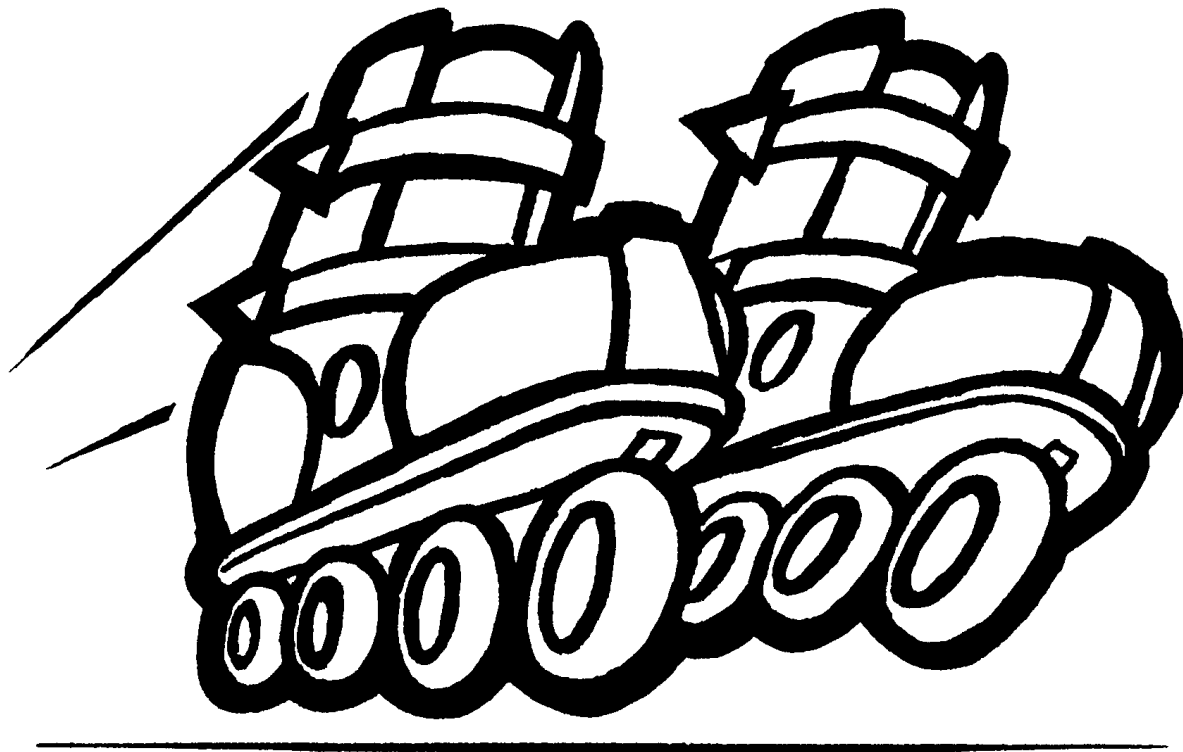
Ondersteun de huisregels met pictogrammen op de betreffende plaatsen. Als er leerlingen in uw klas veel plezier beleven aan skateboards of inline skates, vraag deze leerlingen dan op het plein een demonstratie te geven. Besteed daarbij ook aandacht aan de beschermingsmiddelen die bij deze sport horen (pols-, knie-, elleboogbeschermers en eventueel een helm).

Vorbereiding:

- ✘ Kopieer het benodigde pictogram en de illustratie op de achterzijde en schrijf de bijbehorende huisregel met een dikke stift op een A4-tje.
- ✘ Maak afspraken met de kinderen die mogen demonstreren.

Tijdsduur: 20 minuten

Leskaart 9: Huisregels in de gymzaal

onder-, midden- en bovenbouw

(+ lokaalposter)

Doel:

De leerlingen weten welke gevaarlijke situaties er in de gymzaal kunnen voorkomen. Ze kennen de huisregels die in de gymzaal gelden.

Introductie:

Introduceer deze huisregels als u voor het eerst na de vakantie met een groep leerlingen naar de gymzaal gaat. U kunt de introductie in de klas doen als de leerlingen de gymzaal al kennen. Voor leerlingen die er voor het eerst naar toe gaan, kunt u de huisregels ook ter plekke uitleggen, zodat u gevaarlijke plaatsen aan kunt wijzen.

Werkvorm:

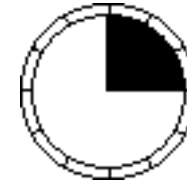
Inventariseer of de leerlingen al eens iets risikants hebben meegemaakt in de gymzaal. Wat gebeurde er? Waarom? Wat was het gevolg? Betrek ook de andere ruimten van de zaal erbij (kleedkamer, doucheruimte, hal). Stel de huisregels aan de orde aan de hand van de lokaalposter of de pictogrammen. Laat de leerlingen bedenken welke situaties in de gymzaal gevaarlijk zijn en wat je daar als leerling aan kunt doen.

Vorbereitung:

Hang de lokaalposter op. Kopieer de achterzijde van deze leskaart en laat de leerlingen bij elke tekening een verhaal vertellen of schrijven over gevaarlijke en veilige situaties in de gymzaal.

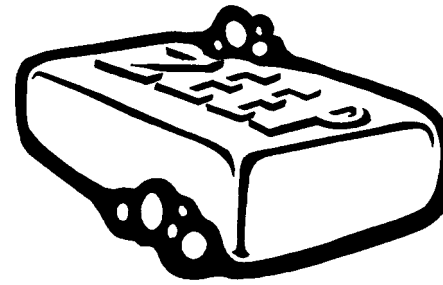
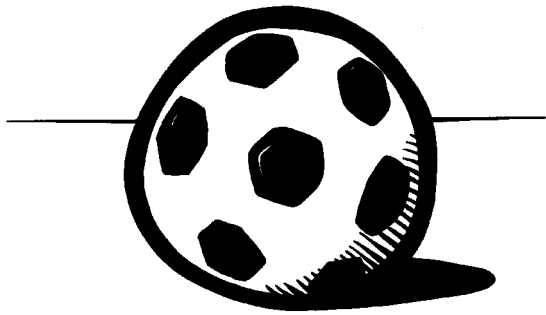
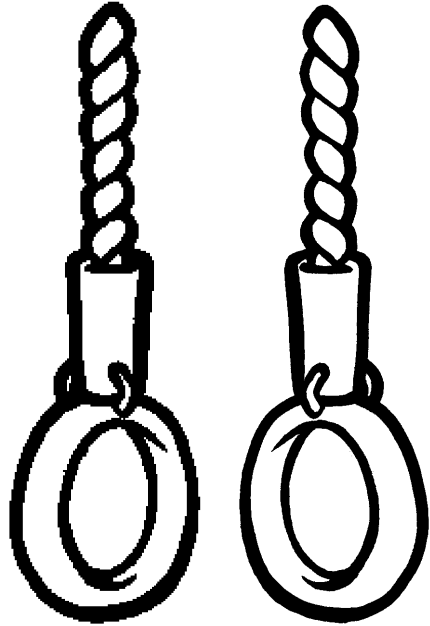
Variatie:

Laat de kinderen een tekening maken van gevaarlijke situaties waar zij voor willen waarschuwen. Hang deze tekeningen als een zelfgemaakte poster in de hal van de gymzaal.

Tijdsduur: 15 minuten

Wat kan er misgaan?

Leskaart 10: Geintjes en pesterijen

onder- en middenbouw

Doel:

De leerlingen hebben inzicht in de risico's die sommige grapjes en geintjes met zich mee kunnen brengen. Ze weten dat deze grapjes niet getolereerd kunnen worden in de school.

Introductie:

Introduceer dit onderwerp als er zich (bijna) een ongeluk heeft voorgedaan in uw groep. Bespreek wat er had kunnen gebeuren of wat er gebeurd is.

Werkvorm:

Houd een gesprek over dit soort ongelukken. Wie heeft er ook wel eens een gemeen grapje uitgehaald? Wat gebeurde er toen? Had je dat verwacht? Had je het kunnen weten? Had je daarna spijt? Laat kinderen de meest gemene grapjes bedenken. U weet dan welke uitersten ze kunnen verzinnen. Schrijf deze geintjes op het bord. Laat ze vervolgens nadenken over de mogelijke gevolgen. Voorbeelden:

- ✘ Stoel wegtrekken als iemand wil gaan zitten: hersenschudding.
- ✘ Onverwacht duwen zodat iemand zijn evenwicht verliest: botbreuken, schaafwonden.
- ✘ Onverwacht op de rug van iemand springen: verstuiking.
- ✘ Zand in iemands gezicht gooien: oogletsel.

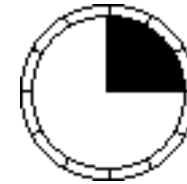
Sluit af met de conclusie dat een leuk grapje alleen leuk is als er geen ongeluk gebeurt. Eerst nadenken is beter dan later spijt hebben.

Variatie:

Laat de kinderen bijvoorbeeld in groepjes een verhaal bedenken waardoor het kind verdrietig is (zie achterzijde).

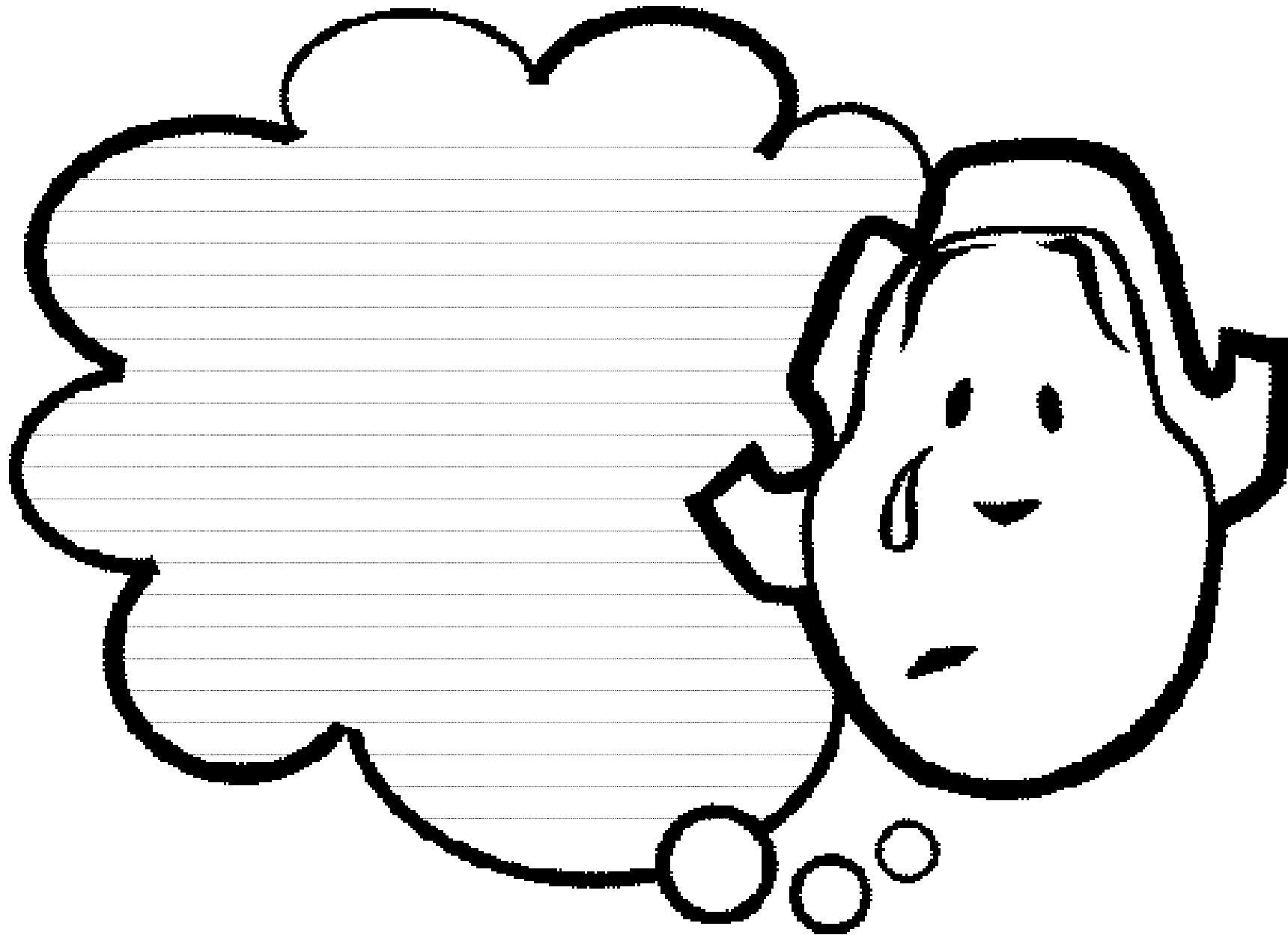
Vorbereiding:

Maak voldoende kopieën van de achterzijde.

Tijdsduur: 15 minuten

Mijn verhaal

Leskaart 11: Geintjes en pesterijen

bovenbouw

Doel:

De leerlingen hebben inzicht in de risico's die sommige grapjes en geintjes met zich mee kunnen brengen. Ze weten dat deze grapjes niet getolereerd worden in de school.

Introductie:

Introduceer dit onderwerp als er zich een (bijna) ongeluk heeft voorgedaan in uw groep. Bespreek wat er had kunnen gebeuren of wat er gebeurd is.

Werkvorm:

Houd een gesprek met de leerlingen over flauwe geintjes. Moet je daar tegen kunnen? Of mag je boos worden? Wat voor geintjes heb je wel eens uitgehaald? Wie werd er boos? Waarom?

Als oudere kinderen flauwe geintjes verzinnen kan het risico daarbij groot zijn. Denk aan het spannen van een draad over de weg, het loslaten van zwiepende takken als iemand passeert, onderdelen van een fiets losdraaien, punaise op de stoel.

Vraag de kinderen naar risicovolle grapjes. Geef ze daarbij de positieve uitdaging: waarom wordt jij boos als je dit ziet gebeuren?

Sluit af met de conclusie: natuurlijk denk je zelf eerst na voor je zoiets doet. Maar je mag ook ingrijpen als jij het gevaar ziet bij wat anderen doen.

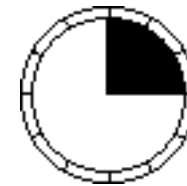
Laat de kinderen de rebus op de achterzijde oplossen.

Vorbereiding:

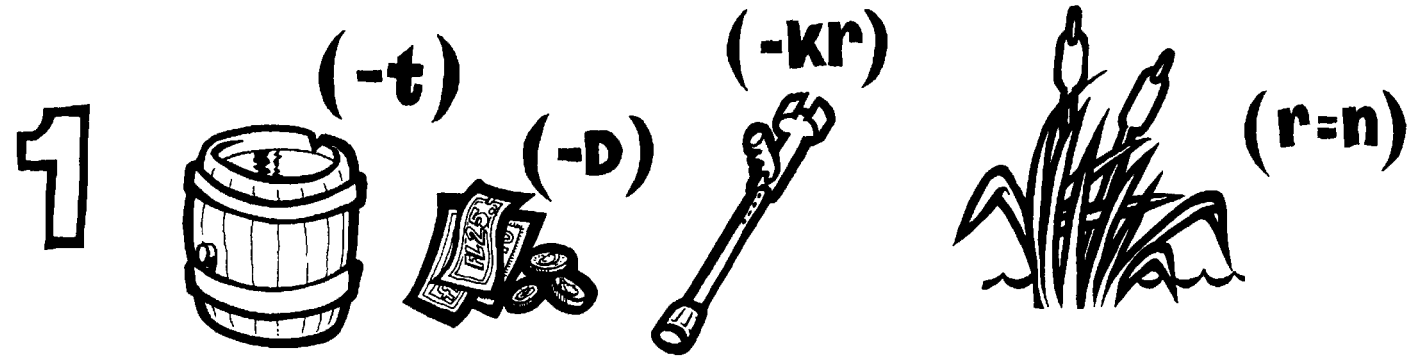
Kopieer voor elke leerling de achterzijde.

Variatie:

U kunt ook een krantenbericht als aanleiding gebruiken. Als er zich iets heeft voorgedaan in uw regio met ernstige gevolgen, kunt u met de kinderen nagaan of dat bij u op school ook had kunnen gebeuren.

Tijdsduur: 15 minuten

De oplossing is: _____

Leskaart 12: Kaarsen in de klas

onder- en middenbouw

Doel:

De kinderen weten dat kaarsen gevaarlijk kunnen zijn en dus niet als speelgoed gebruikt mogen worden. Ze kennen de huisregels die gelden tijdens de kerstviering.

Toelichting:

Op veel scholen worden kerststukjes gemaakt door de leerlingen. De laatste middag in de klas mogen de kaarsjes aan terwijl er een verhaal verteld wordt. De uitdaging is dan groot om met de kaars op je tafel te gaan spelen.

Introductie:

Leg uit dat de vlam van de kaars vuur is. De vlam geeft licht omdat er iets verbrandt. Dat is dus heet en kan gevaarlijk zijn als je niet oplet.

Werkvorm:

Bespreek dat kaarsen sfeer brengen maar ook zorgvuldig behandeld moeten worden. Laat leerlingen bedenken welke gevaren er kunnen zijn.

Leg vervolgens de huisregels uit die gelden wanneer er in de klas kaarsen branden.

Bijvoorbeeld:

- ✘ Niet door het lokaal lopen, maar op je stoel blijven zitten.
- ✘ Geen stukjes kaarsvet in de vlam smelten.
- ✘ Niet knoeien met het kaarsvet.
- ✘ Geen andere zaken in of bij de vlam houden.

Maak duidelijk wat het risico is (brandwonden of brand) en waarom spelen met vuur niet mag. Herinner de kinderen eventueel aan de ontruimingsoefening door de lokaalposter over ontruiming te herhalen.

Vorbereiding:

Kopieer de achterzijde van deze leskaart. Zorg voor voldoende materialen zoals vermeld onder "Je hebt nodig":

Variatie:

Er zijn ook andere gelegenheden waarbij kinderen met vuur mogen werken. Denk aan een lampionnenoptocht, verlichting met fakkels en het kampvuur. Ook in deze situaties wijst u de leerlingen vooraf op het gevaar en de bijbehorende huisregels.

Tijdsduur: 40 minuten

Maak je eigen lampion!

Je hebt nodig:

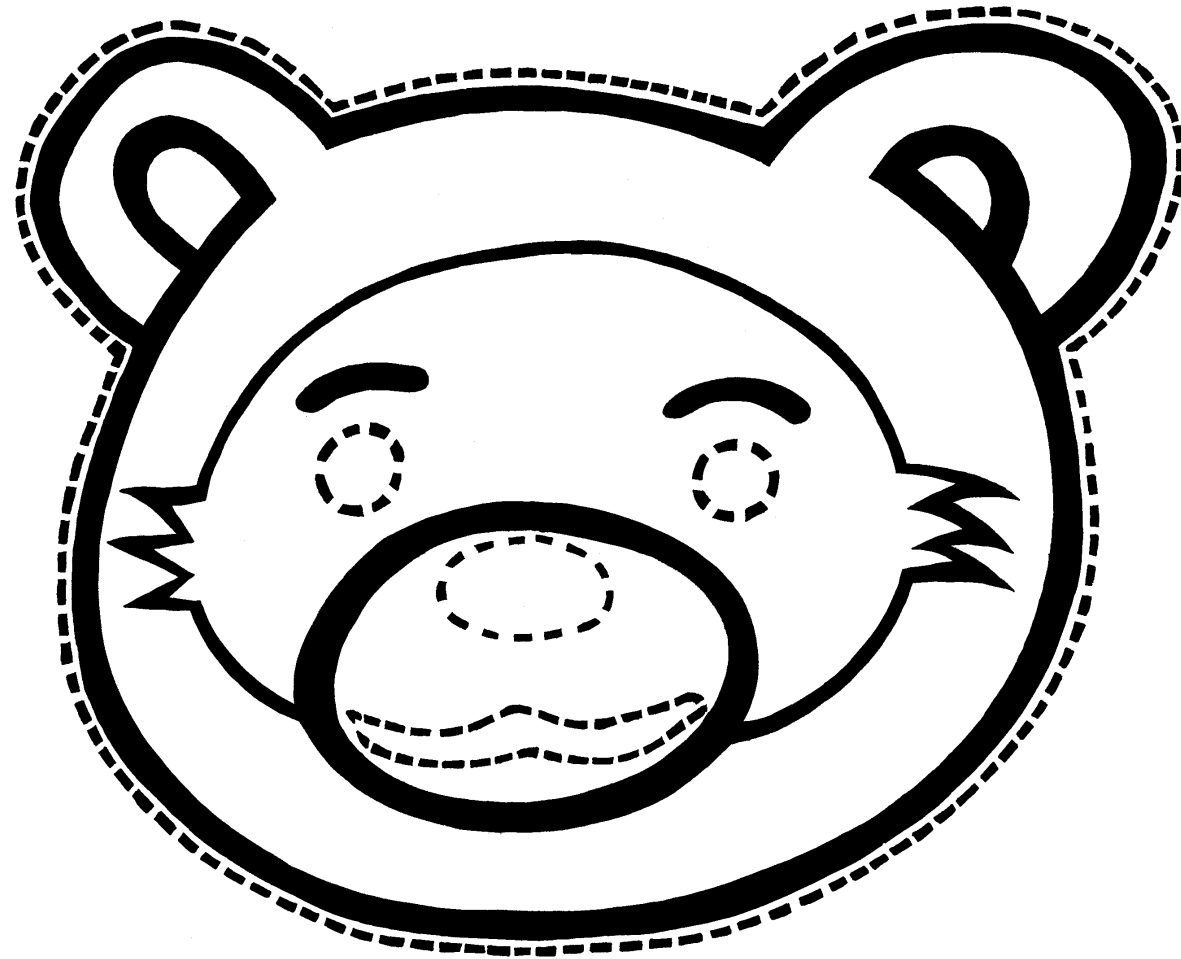
- blauw of bruin karton
- een kaarsje of waxinelichtje
- ijzerdraad en bamboestokje
- lijm
- liniaal, potlood
- lint
- nietmachine
- prikpen en prikviilt
- schaar
- vliegerpapier

Knip de tekening twee keer uit. Prik de ogen, de neus en de mond uit. Plak het vliegerpapier aan de achterkant. Prik zelf oogjes uit in de vorm die je wilt en plak de ogen op de ogen van het vliegerpapier.

Neem een stuk karton van 34 bij 12 centimeter. Teken vouwlijnen op het karton op 12 en 22 centimeter in de breedte en op 1 centimeter van de randen in de lengte. Maak een knipje waar de vouwlijnen elkaar kruisen (hoeken). Vouw het karton.

Geef met een potloodstreepje aan waar het tussenstuk moet komen op allebei de kanten van de beer. Plak of niet het tussenstuk vast.

Bevestig het ijzerdraadje in het midden. Zet je kaarsje er stevig in en je lampion is klaar.

Leskaart 13: Spelen bij het water

onder- en middenbouw

Doel:

De leerlingen weten dat spelen bij het water gevaarlijk kan zijn. Zij weten waar ze gevaarlijke situaties aan kunnen herkennen en hoe ze risico's kunnen vermijden.

Introductie:

Vraag welke kinderen er kunnen zwemmen. Hoe was het om examen te doen? Hoe was het om met je kleren aan te zwemmen? Waarom moet je dat oefenen?

Werkvorm:

Bespreek een paar favoriete speelplekken aan het water met de kinderen. Wie is er wel eens in het water gevallen? Hoe kwam dat? Wat gebeurde er daarna?

Ga na welke situaties gevaarlijk kunnen zijn.

Leg uit dat het soms kan liggen aan de omgeving en soms aan het gedrag van de kinderen.

- ✘ Oever is erg zacht, grond glijdt gemakkelijk weg.
- ✘ Houten beschoeiing is verrot.
- ✘ Kind is te onvoorzichtig en verliest zijn evenwicht (bijv. om iets uit het water te vissen).
- ✘ Kind neemt bewust een risico (bijv. op het dunne ijs).
- ✘ Kinderen proberen met takken een dam in een sloot te maken.

Ga met de kinderen na waaraan je een gevaarlijke situatie kunt herkennen. Vraag ze die situaties te melden. Bespreek ook welk gedrag het

beste past bij die situatie.

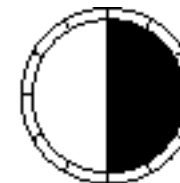
Laat de kinderen vervolgens de opdracht op de de achterzijde uitvoeren.

Vorbereiding:

Oriënteer u op plekken aan het water waar uw leerlingen graag spelen. Beoordeel de omgeving en de risico's die daar kunnen ontstaan.

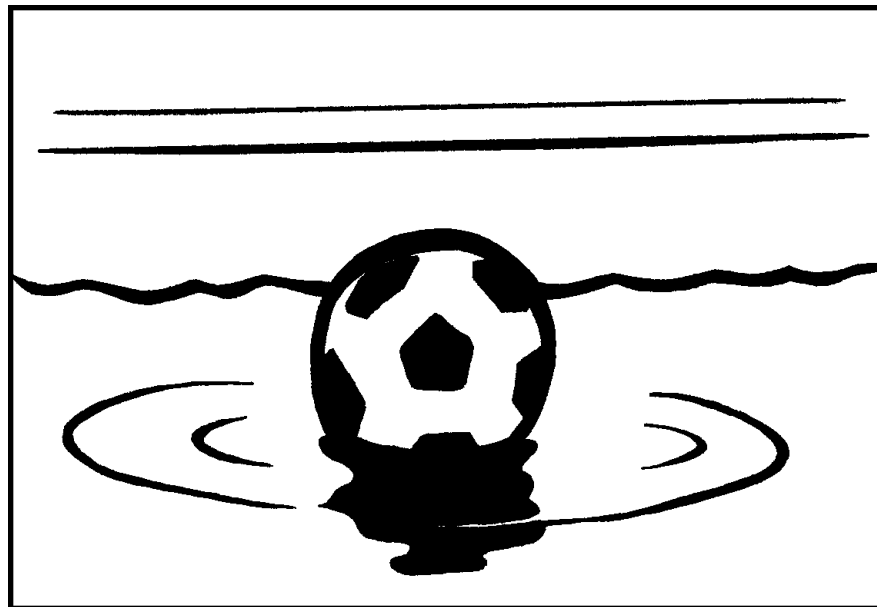
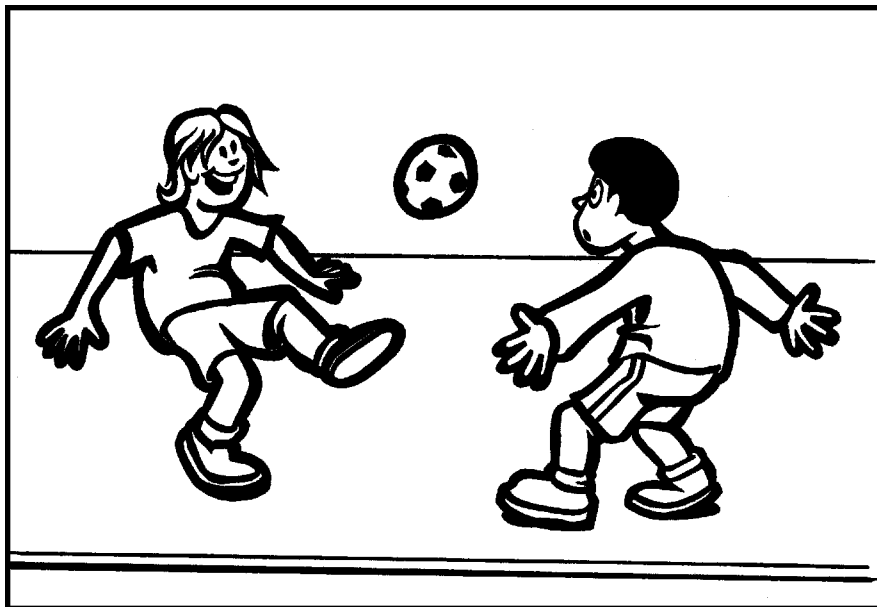
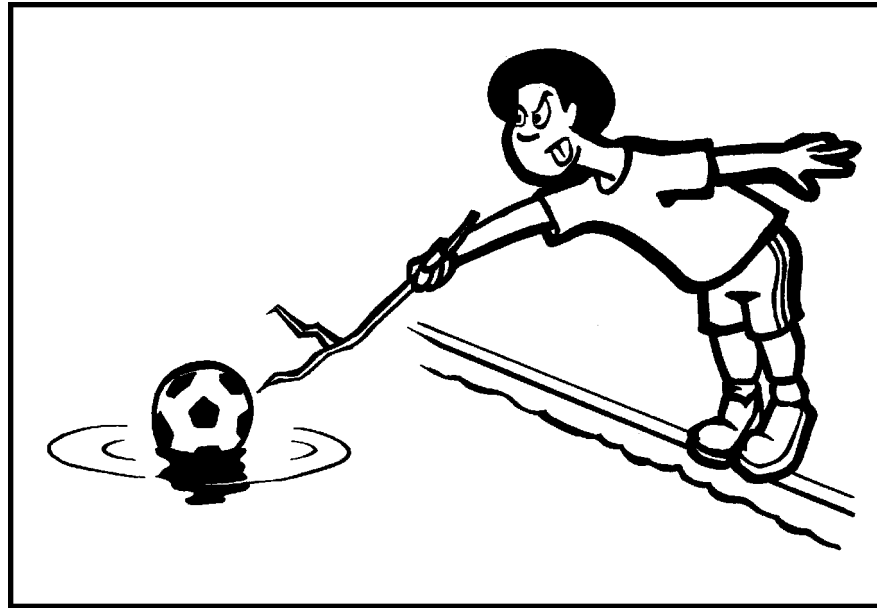
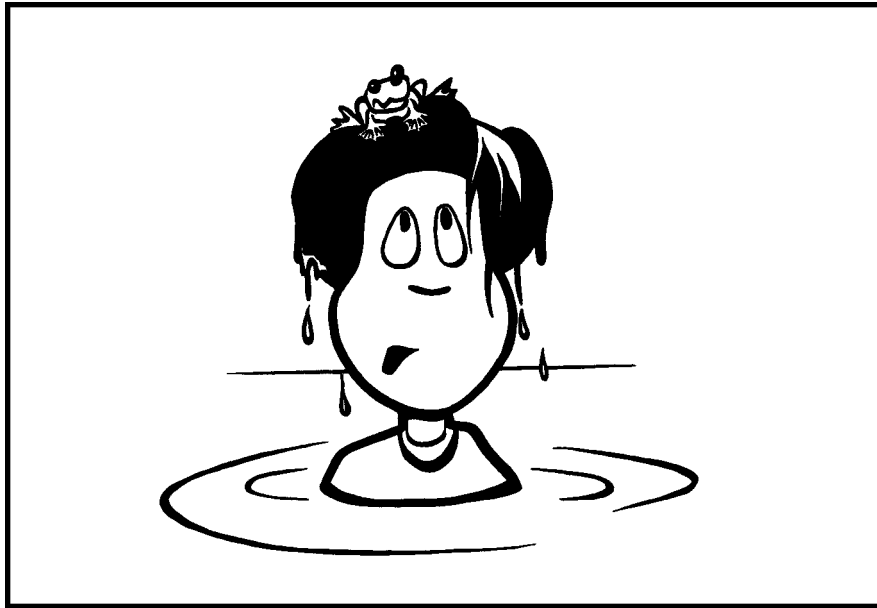
Gebruik zonodig ook de formulieren voor het signaleren van risico's en overleg met de veiligheidscoördinator of er actie ondernomen moet worden.

Kopieer de achterzijde van deze leskaart voor uw leerlingen.

Tijdsduur: 30 minuten

Zet de plaatjes in de juiste volgorde.

Leskaart 14: Op schoolreis en schoolkamp

midden- en bovenbouw

Doel:

De leerlingen weten welk gedrag er van ze verwacht wordt tijdens de schoolreis of het schoolkamp. Ze kennen de regels die tijdens dit uitje gelden.

Introductie:

De voorpret van een schoolreis of schoolkamp begint al ruim van te voren. Tijdens de voorpret kunt u inspelen op de huisregels die zullen gelden.

Werkvorm:

Bespreek met de leerlingen hoe de schoolreis of het schoolkamp zal gaan. Denk aan het vervoer, het verblijf, het eten, enz.

Maak voor elk van deze momenten een aantal huisregels duidelijk.

Leg uit waar die huisregels voor nodig zijn in de vorm van een wat-zal-er-gebeuren-als spel.

Laat de kinderen bedenken welke risico's er zijn.

Oudere kinderen kunt u zelf de huisregels mee laten bedenken. Speel bij een kamp in op een eventueel thema. Bijvoorbeeld: Hoe gedragen noble ridders zich? Laat de kinderen aan de hand van de illustratie op de achterzijde een verhaal schrijven of vertellen over de gevaren tijdens een uitje.

Schrijf de belangrijkste huisregels die zullen gelden op het bord.

Oudere kinderen kunt u zelf laten bedenken wat de huisregels zouden moeten zijn. Laat de leer-

lingen als afsluiting een of meer huisregels die tijdens de schoolreis gelden in een tekening uitbeelden.

Vorbereiding:

Oriënteer u op de situatie die tijdens de reis of het kamp kan ontstaan of op de plaatsen die u gaat bezoeken.

Maak voldoende kopieën van de illustratie op de achterzijde.

Variatie:

Laat de leerlingen in groepen affiches maken waarop de huisregels vastgelegd kunnen worden. Maak eventueel voor elk groepje een plek in het kamp. Bijvoorbeeld: toiletten, slaapruides, keuken.

Tijdsduur: 20 minuten

Leskaart 15: Stoer gedrag

midden- en bovenbouw

Doel:

De leerlingen weten dat stoer gedrag grenzen kent. Ze hebben inzicht in de risico's en durven beter 'nee' te zeggen.

Introductie:

Vraag de kinderen wie er houdt van gevaarlijke of spannende spelletjes. Inventariseer wat de kinderen spannend en gevaarlijk vinden.

Werkvorm:

Bespreek de genoemde spelletjes. Is daar lef voor nodig? Wanneer durf je iets niet meer? Zeg je dat dan tegen de anderen? Ga na waardoor risico's ontstaan:

- ✘ Je vrienden juttten je op.
- ✘ Je wilt iemand graag nadoen.
- ✘ Je wilt graag meer doen dan je eigenlijk kunt.
- ✘ Je houdt wel van een geintje en plaagt graag.
- ✘ Je bent eigenwijs.

Ga na waar kinderen graag voor uitkomen en wat moeilijk is om te zeggen. Maak ze bewust van risico's van opjatten en uitdagen. Is het eerlijk als iemand die zegt iets niet te durven, daarna gepest wordt? Is iemand die jou risico's laat nemen een echte vriend of vriendin?

Schrijf de vijf punten uit de introductie op het bord. Maak groepjes van 4 of 5 leerlingen. Laat ze in groepjes een kort toneelstukje (circa 3 minuten) bedenken waarin één van de vijf punten uit de introductie centraal staat. Maak duidelijk dat het moet gaan om wat je tegen elkaar zegt. Laat ze vervolgens deze stukjes spelen als een soort rollenspel. Bespreek elk spel kort na.

Leg de nadruk op de wijze waarop kinderen elkaar duidelijk kunnen maken wat ze wel en niet willen.

Vorbereiding:

Het onderwerp van deze leskaart gaat verder dan alleen huisregels. Het heeft ook veel te maken met communicatie. Observeer het gedrag van uw leerlingen bijvoorbeeld op het schoolplein om te zien hoe ze met elkaar omgaan buiten het lokaal.

Variatie:

Het stoere gedrag van kinderen speelt ook een rol bij pesten. Ga na of u hieraan extra zorg moet besteden. Uw schooladviesdienst kan u hierbij ondersteunen.

Tijdsduur: 40 minuten

Leskaart 16: Ontruiming

onderbouw

(+ lokaalposter)

Doel:

De kinderen weten dat ze bij een ontruiming goed naar u moeten luisteren en rustig naar buiten moeten gaan.

Toelichting:

Deze activiteit kunt u doen vóór de echte oefening. Het onderwerp is: bang zijn. Als een kind bang is, heeft het de neiging zich ergens te verstoppen. Realiseer u dat in geval van brand sommige kleuters bescherming kunnen zoeken op het toilet.

Introductie:

Begin deze activiteit met een kort verhaaltje: "Anneke is bang. Ze heeft net iets engs gedroomd. Ze droomde dat het huis in brand stond. Ze is net wakker geworden en moest toen huilen. Maar gelukkig is mama nu gekomen. Ze zit op het bed en troost haar. Er is niets aan de hand, zie je wel? Anneke drinkt een bekertje water en gaat straks weer lekker slapen."

Werkvorm:

Houd een gesprek met de leerlingen:

- ✘ Wie heeft er ook wel eens zoiets engs gedroomd?
- ✘ Wat doe je als je bang bent?
- ✘ Wat moeten we doen als er op school brand is?

Laat de kinderen antwoorden bedenken. Door goed te luisteren, kunt u een idee krijgen op welke kinderen u speciaal moet letten in een noodsituatie.

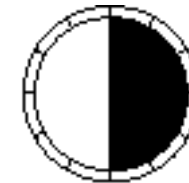
Vertel de kinderen wat ze moeten doen als er ontruimd moet worden.

Laat zo mogelijk op een cassettebandje het alarmeringssignaal van de school horen.

Bespreek met de kinderen de lokaalposter en leg nadruk op de belangrijkste punten:

- ✘ Luisteren naar de leerkracht.
- ✘ Direct meegaan (niets meenemen).
- ✘ Rustig lopen (niet rennen).
- ✘ Bij elkaar blijven op de verzamelplaats.

Laat de kinderen de tekening op de achterzijde van deze leskaart inkleuren. Teken je eigen hoofd erop, en van twee vriendjes. Hang de lokaalposter op in de klas ter herinnering aan de ontruimingsprocedure.

Tijdsduur: 30 minuten

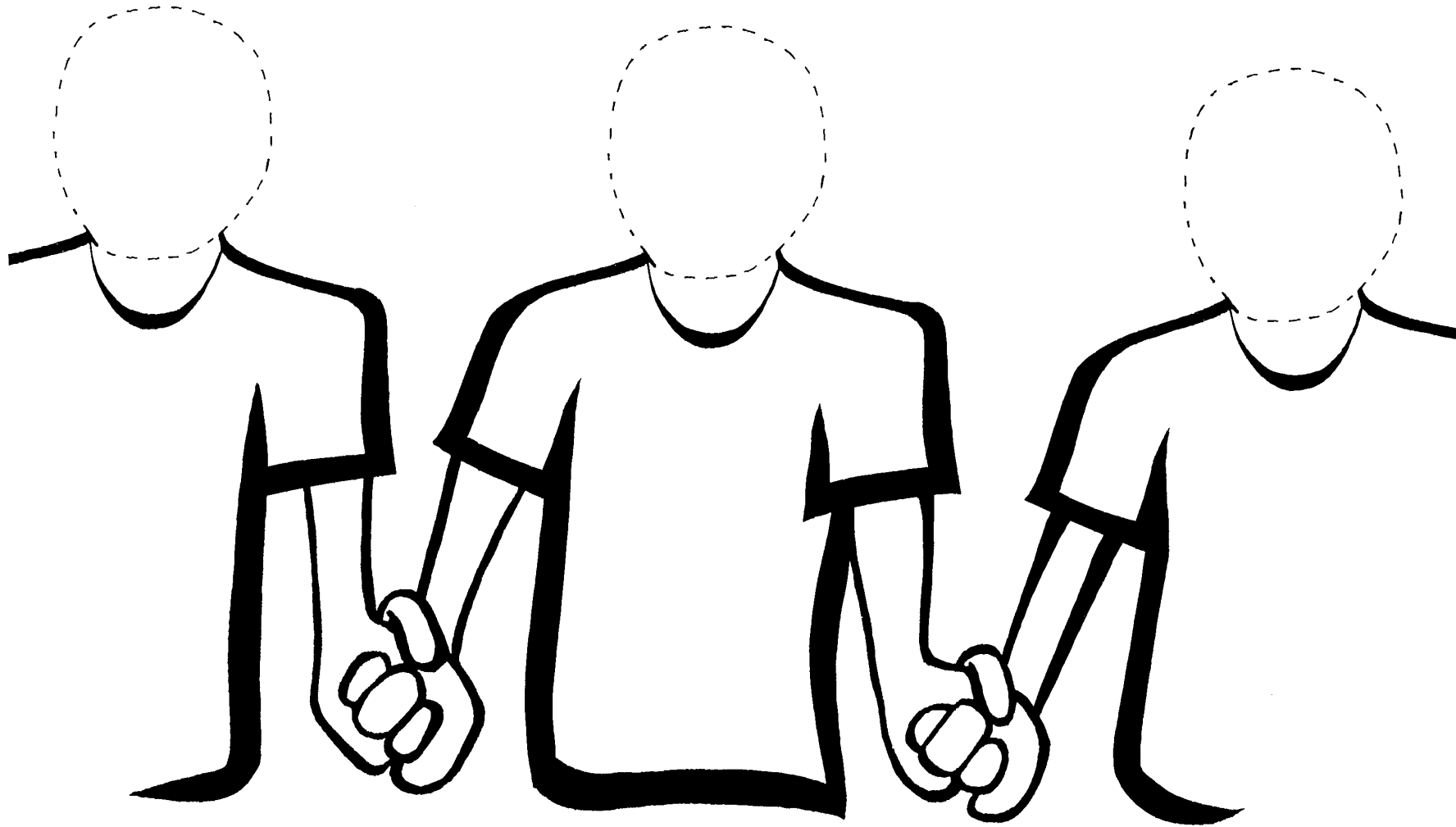
Vorbereiding:

Zorg voor een cassette recorder en een bandje met het geluid van het alarmeringssignaal. Kopieer de leerlingzijde van deze leskaart voor elke leerling in uw groep. Zorg voor voldoende kleurpotloden.

Variatie:

U kunt de belangrijkste punten ook simuleren in het speellokaal of de gymzaal. Laat de kinderen vrij door de ruimte bewegen. U geeft een signaal waarop de kinderen direct moeten uitvoeren wat u vraagt. Wijs een plek in de zaal aan als verzamelplaats en laat de leerlingen daar volgens uw aanwijzingen naartoe lopen.

Mijn vriendjes en ik.

Leskaart 17: Ontruiming

midden- en bovenbouw

(+ lokaalposter)

Doel:

De kinderen weten dat ze bij een ontruiming goed naar u moeten luisteren en rustig naar buiten moeten gaan.

Toelichting:

Deze activiteit kunt u doen vóór de echte oefening. Het onderwerp is: stoer zijn heeft geen zin. Een spannende situatie kan leiden tot paniek, maar ook tot stoer gedrag. Realiseer u dat sommige kinderen in films allerlei situaties hebben gezien waarin stoer gedrag beloond werd.

Introductie:

Begin deze activiteit met een gesprek over het beroep van brandweerman. Vraag of er leerlingen later brandweerman of -vrouw willen worden? Waarom wel of niet? Moet een brandweerman stoer zijn?

Benadruk dat alle brandweerlieden leren om altijd veilig te werken. Dus: geen risico's nemen.

Werkvorm:

Vertel de kinderen aan de hand van de lokaalposter wat ze moeten doen als er ontruimd moet worden en leg duidelijk uit waarom dat is. Benadruk ook hierin dat stoer gedrag geen zin heeft. Evenals paniek. Laat de kinderen zelf bedenken waarom deze procedure zo is.

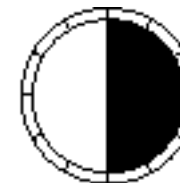
- ✘ Waarom moet je niet rennen? Gevaar van vallen, anderen omver lopen.
- ✘ Waarom moet je niet schreeuwen? Je kunt de instructies niet horen.
- ✘ Waarom moet je niets mee nemen? Houdt onnodig op.
- ✘ Waarom moet je verzamelen op een afgesproken plek? Om zeker te weten dat iedereen in veiligheid is.

Vorbereiding:

Zorg voor een cassette recorder en een bandje met het geluid van het alarmeringssignaal. Kopieer de leerlingkant van deze leskaart voor elke leerling in uw groep. Laat de kinderen een verhaal schrijven of tekenen over een stoere jongen en ontruiming. Hang de lokaalposter op ter herinnering aan de ontruimingsprocedure.

Variatie:

Vraag één of enkele leerlingen een spreekbeurt voor te bereiden over het beroep van de brandweerman. Gebruik deze spreekbeurt als introductie voor de ontruimingsprocedure. Laat de kinderen een verhaal vertellen of schrijven naar aanleiding van de illustratie op de achterzijde.

Tijdsduur: 30 minuten

Het brandalarm gaat af!

Iedereen verlaat rustig de school.

Iedereen, behalve Jeroen. Hij doet stoer.

Zijn nieuwe tas ligt nog in de klas...

Leskaart 18: Onveilige plaatsen

midden- en bovenbouw

Doel:

De leerlingen hebben inzicht in veilige en onveilige situaties en kunnen bedenken welk gedrag daarbij noodzakelijk is.

Introductie:

Vertel de leerlingen waarom een veilige school belangrijk is. Leg uit dat er regelmatig gecontroleerd wordt of er onveilige situaties kunnen zijn die tot ongelukken kunnen leiden. U wilt de leerlingen als 'top-experts' ook om hun mening vragen.

Werkvorm:

Geef de leerlingen de opdracht om in twee- of drietallen de school en het plein te onderzoeken op onveilige plaatsen. Vraag ze ook oplossingen te bedenken. De oplossingen kunnen zijn:

- ✘ Een maatregel om het gevaar op te lossen.
- ✘ Een huisregel voor veilig gedrag.

Laat ze hun bevindingen op het formulier aan de achterzijde van deze kaart noteren.

Nodig de veiligheidscoördinator uit om de ingevulde formulieren officieel in ontvangst te komen nemen.

Vorbereiding:

- ✘ Maak voldoende kopieën van het formulier op de achterzijde.
- ✘ Spreek met de veiligheidscoördinator een tijdstip af.

Variatie:

Indien u de beschikking heeft over fototoestellen, kunt u de leerlingen ook de opdracht geven om onveilige situaties op foto's vast te leggen. Deze foto's kunt u verwerken op een muurkrant of collage die de voorlichting op een ouderavond kan ondersteunen.

Tip:

Gebruik éénmalige fototoestellen.

Tijdsduur: 35 minuten

Leskaart 19: Een opgeruimd lokaal

midden- en bovenbouw

Doel:

U weet welke aandachtspunten met de leerlingen regelmatig besproken moeten worden.

Toelichting:

Een opgeruimd lokaal kan veel ongelukken voorkomen. De regels die u in uw lokaal hanteert, maken het eenvoudig om samen met de leerlingen het lokaal opgeruimd te houden.

De aanwijzingen hebben niet alleen te maken met veiligheid, maar ook met hygiëne. Een opgeruimd lokaal is beter schoon te maken. Een opgeruimd lokaal biedt ook minder kans op ongelukken.

Hygiëne

- ✘ Laat geen losse spullen op de tafels achter; opbergen in het vak onder de tafel maakt dat tafels schoongemaakt kunnen worden.
- ✘ Plaats de stoel op de tafel na schooltijd; dit maakt grondig stofzuigen beter mogelijk.
- ✘ Leg geen stapels papier op de grond; dit trekt insecten, zoals zilvervisjes aan.
- ✘ Voorkom etensresten in het lokaal; dit trekt insecten en knaagdieren aan.

Veiligheid

- ✘ Laat geen (kleine) voorwerpen slingeren; ze kunnen gevaar opleveren, misschien niet voor uw leerlingen, maar wel voor leerlingen uit andere groepen.
- ✘ Voorkom een rommelige opstelling van tafels en stoelen; het kan de vrije doorgang belemmeren in geval van ontruiming.
- ✘ Berg riskant gereedschap op in dichte kasten.
- ✘ Hang jassen en tassen op de kapstok; ze kunnen de doorgang versperren.

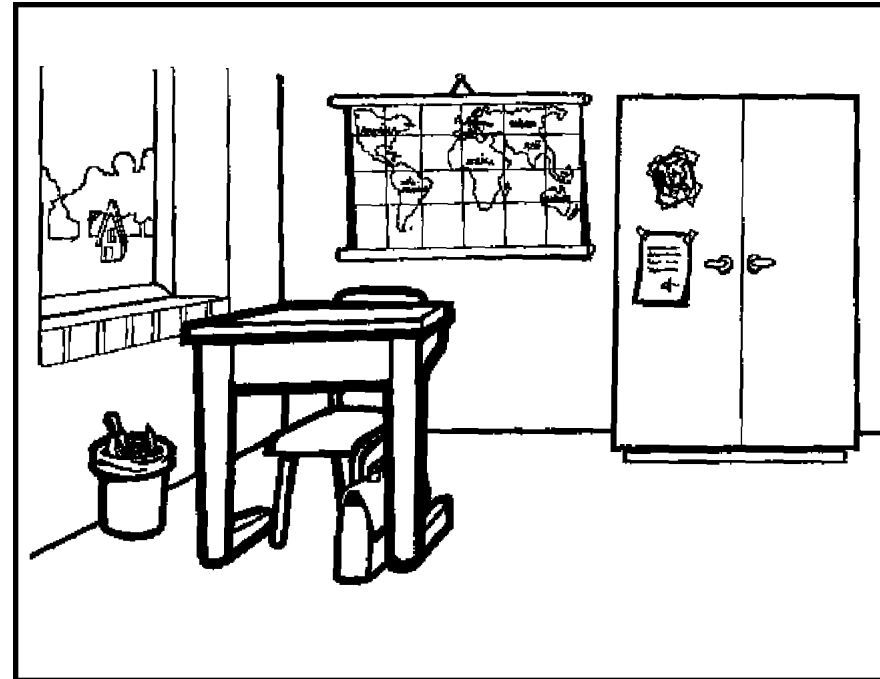
Werkvorm:

Geef de kinderen een kopie van de tekening op de achterzijde. Laat ze de verschillen zoeken en daarna aangeven welke gevaarlijke situaties er kunnen ontstaan als het lokaal niet opgeruimd is.

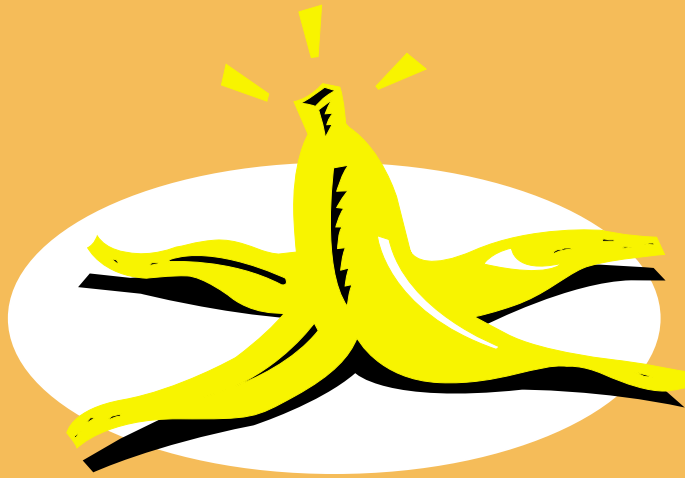
Wat zijn de verschillen?
Leg uit waarom plaatje 2 veiliger is dan plaatje 1.

1

2

3 Het ontruimingsplan

Dit katern omvat:

- Model ontruimingsplan
- Ontruimingsprocedure
- Theorie-oefening
- Evaluatieformulier
- Controlelijst brandveiligheid

Het model ontruimingsplan, de ontruimingsprocedure, het evaluatieformulier en de controlelijst brandveiligheid kunt u ook verwerken op uw computer.

3 Het ontruimingsplan

Bij ongevallen en calamiteiten moet de verantwoordelijke leerkracht of begeleider van een groep kinderen vlug (binnen enkele minuten) en doeltreffend kunnen optreden. Dit vereist een goede organisatie van de bedrijfshulpverlening, voldoende leerkrachten die goed zijn opgeleid en natuurlijk het regelmatig oefenen van de procedures in de praktijk.

3.1 Ontruimingsplan opstellen

- ✘ Vul het model Ontruimingsplan in. U kunt het model Ontruimingsplan ook op uw computer verwerken.
- ✘ Maak van elke verdieping een plattegrond waarop aangegeven is:
  - De vluchtroute vanuit elke ruimte.
  - De plaats van de nooduitgangen.
  - De plaats van de blusmiddelen.Maak gebruik van de goedgekeurde pictogrammen of teken ze in.
- ✘ Voeg het ontruimingsplan en de plattegronden bij elkaar en leg het geheel voor aan de lokale brandweer.
- ✘ Geef elke leerkracht en hulpouder/helper op school een kopie van de plattegrond van zijn lokaal.
- ✘ Hang de lokaalposter op in elk lokaal.

3.2 Ontruimingsoefening

- ✘ Bespreek de ontruimingsprocedure met het voltallige personeel.
- ✘ Geef ieder een kopie van het model ontruimingsprocedure.
- ✘ Hou na uw uitleg een gezamenlijke theorie-oefening met behulp van het bijgevoegde werkblad.
- ✘ Herhaal deze eventueel totdat iedereen de procedure goed beheerst.
- ✘ Organiseer een praktijkoefening voor personeel en leerlingen. Doe dat in drie fasen:
  - Datum en tijdstip ruim van tevoren aangekondigd.
  - Wel de datum maar niet het tijdstip aangekondigd.
  - Oefening is geheel onaangekondigd.
- ✘ Evalueer elke oefening met behulp van het evaluatieformulier en pas de procedure zondig aan. U kunt de evaluatie ook op uw computer uitvoeren.

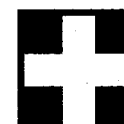
NB: Zorg ervoor dat hulpouders, overblijfskrachten en andere helpers in de school ook weten hoe ze moeten handelen in geval van nood.

3.3 Controlelijst brandveiligheid

- ✘ Besteed, naast het opstellen en uitvoeren van het ontruimingsplan, aandacht aan de brandveiligheid van het schoolgebouw; denk hierbij bijvoorbeeld aan vluchtroutes, brandblusapparaten en brandveilig meubilair.
- ✘ Kopieer de controlelijst brandveiligheid en controleer uw school aan de hand van deze lijst.
- ✘ Stel een actieplan op voor die onderdelen die aangepakt moeten worden.
- ✘ Neem dit op in het veiligheidsverslag.
- ✘ Vraag de brandweer zondig om advies of hulp.
- ✘ Bekijk de website: www.veiligheid-op-school.nl voor aanvullende informatie over brandveiligheid.

Pictogrammen

Kopieer de pictogrammen en plak ze in het ontruimingsplan.

Ontruimingsprocedure

	U staat voor de klas	U staat niet voor de klas
U ontdekt brand:	<ul style="list-style-type: none"> ✘ Bel direct de coördinator of diens plaatsvervanger. ✘ Heeft u geen telefoon, laat een leerling dan een collega waarschuwen. Laat de klas niet alleen! ✘ Gaat het om een klein brandje, probeer het dan te blussen. Neem geen risico! ✘ Zie verder bij procedure: 'u hoort het alarmsignaal'.	<ul style="list-style-type: none"> ✘ Waarschuw direct de coördinator of diens plaatsvervanger. ✘ Gaat het om een klein brandje, probeer het dan te blussen. Neem geen risico! ✘ Zet de aanwezige elektrische apparaten uit. ✘ Sluit de ramen en de deur van de ruimte waar de brand woedt. ✘ Zie verder bij procedure: 'U hoort het alarmsignaal.'
		
U hoort het alarmsignaal:	<ul style="list-style-type: none"> ✘ Stel de kinderen gerust. ✘ Sluit de ramen van het lokaal. ✘ Zet alle elektrische apparaten uit. ✘ Neem klassenboek en absentielijst mee. ✘ Leid de kinderen rustig de klas uit en verbied het meenemen van spullen. ✘ Sluit de deur van het lokaal en laat de leerlingen achter elkaar lopend de afgesproken route nemen. ✘ Zorg dat ze doorlopen, maar verhinder rennen. ✘ Laat hen bij sterke rookontwikkeling gebukt lopen of zelfs kruipen. ✘ Begeleid hen naar de verzamelplaats en hou de groep daar bij elkaar. Blijf bij uw leerlingen! ✘ Controleer met de absentielijst of iedereen aanwezig is en geef dat door aan de coördinator.	<ul style="list-style-type: none"> ✘ Ga direct naar de instructieplaats (binnen) en volg de instructies van de coördinator op ten aanzien van bluswerk en de controle van de ontruimde vertrekken. ✘ Ga dan naar de verzamelplaats (buiten) en meld uw bevindingen aan de coördinator.

Ontruimingsprocedure voor de coördinator

	U bent (plaatsvervangend) coördinator
U ontdekt brand:	<ul style="list-style-type: none"> ✘ Geef uw aanwezigheid tijdig door aan uw plaatsvervanger. ✘ Krijgt u een brandmelding, bel dan 1-1-2 en zeg: "Brand" en de plaatsnaam. Zodra u doorverbonden bent met de meldkamer van de brandweer geeft u het adres van de school, de aard en omvang van de brand en eventueel het aantal slachtoffers door.
U geeft het alarmsignaal:	<ul style="list-style-type: none"> ✘ Geef indien nodig het ontruimingssignaal. Weigert de elektrische installatie, gebruik dan de handclaxon. Meld de ontruiming via de intercom, met de afgesproken tekst. ✘ Zorg dat u herkenbaar bent (bijv. gekleurde helm) en ga naar de instructieplaats (binnen). ✘ Verdeel de taken onder de aanwezigen die op dat moment geen kinderen onder hun hoede hebben:<ul style="list-style-type: none"> - Wie assisteert bij het weggeleiden van de leerlingen? - Wie onderneemt een bluspoging? - Wie sluit gas en elektra af? - Wie controleert de ontruimde vertrekken (is iedereen weg, zit niemand op het toilet, zijn alle ramen en deuren dicht, elektrische apparaten uit)? - Wie vangt de brandweer op? ✘ Ga naar de verzamelplaats (buiten). Vang de brandweer en de leerkrachten met hun leerlingen op en laat hen verslag uitbrengen. Meld alle bijzonderheden direct aan de bevelvoerder van de brandweer.

Theorie-oefening

Voor een goed verloop van een ontruiming is kennis van zaken een voorwaarde. Voordat u begint met een echte ontruimingsoefening kunt u de procedure 'droog' oefenen.

Benodigheden:

- ✘ Plattegrond van de school.
- ✘ Pen en papier.

Werkwijze:

- ✘ Benoem een coördinator van de oefening. Dit kan bijvoorbeeld de veiligheidscoördinator zijn.
- ✘ De coördinator bedenkt een situatie waarbij ontruimen noodzakelijk is, bijvoorbeeld:
  - Brand op een bepaalde plaats in de school.
  - Brand als gevolg van reparatiewerkzaamheden op het dak.
  - Brand in de omgeving van de school.
  - Een gaslek.
  - Een bommelding.
- ✘ De andere teamleden schrijven op wat zij (op basis van hun taak bij ontruiming) achtereenvolgens doen.

- ✘ Bespreek met elkaar of de procedure afdoende is en verbeter eventueel de taakverdeling.
- ✘ Herhaal deze oefening totdat de communicatie goed verloopt. Daarna kunt u een echte ontruimingsoefening houden.

Evaluatieformulier

Datum:

Ingevuld door:

Rol van de coördinator	Ja	Nee	Opmerkingen
<ul style="list-style-type: none"> ✘ Gaf hij/zij het afgesproken alarmsignaal? ✘ Werd de brandweer op de juiste wijze gealarmeerd? ✘ Gaf hij/zij voldoende leiding? ✘ Zijn alle stappen van de procedure uitgevoerd? ✘ Was er overleg met de hulpverleners? ✘ Verliep de afwikkeling op de verzamelplaats naar wens? ✘			
Rol van leerkrachten / niet-onderwijzend personeel			
<ul style="list-style-type: none"> ✘ Reageerden zij op de juiste manier op het alarmsignaal? ✘ Namen zij klassenboek en absentielijst mee? ✘ Hebben zij ramen en deuren gesloten? ✘ Hebben zij alle apparatuur uitgezet? ✘ Waren er kinderen die toch hun spullen meenamen? ✘ Verliep de ontruiming ordelijk? ✘ Zijn de juiste vluchtroutes gebruikt? ✘ Werd de coördinator goed geïnformeerd op de verzamelplaats? ✘ Zijn de begeleiders bij de kinderen gebleven? ✘			

Controlelijst brandveiligheid

De officiële teksten met toelichting van deze controlelijsten zijn te vinden in het Bouwbesluit en de (Model)-bouwverordening. Op grond van bepaalde voorschriften kunnen door de gemeente (brandweer) aanvullende eisen worden gesteld. Het stellen van aanvullende eisen maakt het mogelijk om te komen tot een concrete, op de situatie toegesneden, brandveilige oplossing. De wet en regelgeving zijn echter weinig toegankelijk.

Daarom is voor de controlelijst gekozen.

De directie van een school kan zo snel nagaan of en in hoeverre de voorschriften worden nageleefd. Tevens kunnen met de controlelijst de consequenties die bepaalde voorschriften met zich meebrengen vooraf worden nagegaan. De controlelijsten voldoen aan de volgende kenmerken:

- ✘ Per vraag komt slechts één onderwerp aan de orde.
- ✘ De vraagstelling is zo eenvoudig mogelijk.
- ✘ De vraagstelling is eenduidig. Vragen kunnen alleen met "Ja" of "Nee" worden beantwoord.
- ✘ Een hokje dat niet afgevinkt wordt, betekent "niet van toepassing".
- ✘ Als "Nee" wordt aangevinkt, moet direct actie worden ondernomen.

1. Uitgangen en vluchtwegen

Eén van de belangrijkste brandveiligheidsvoorzieningen in een schoolgebouw zijn de (nood)uitgangen. Het is nodig dat iedereen in de school het gebouw bij een calamiteit snel en veilig kan verlaten.

1. Zijn de ingangen, doorgangen, uitgangen, nooduitgangen, gangpaden, galerijen, trappen, hellingbanen en vluchtwegen over de minimaal vereiste breedte vrij van opslag en obstakels? (Dit geldt ook voor het gedeelte dat als verlengstuk van de vluchtwegen naar het aansluitend terrein loopt.) Ja Nee
2. Zijn de deuren van de nooduitgangen van binnenuit direct te openen zonder gebruik te maken van sleutels of andere losse voorwerpen? Ja Nee
3. Zijn de inbraak- en/of uitbraakwerende voorzieningen op de nooduitgangsdeuren geopend? (Aanbrengen van deze voorzieningen altijd in overleg met de brandweer.) Ja Nee
4. Zijn de brand- en/of rookwerende deuren en luiken gesloten? (Niet van toepassing bij gebruik van kleefmagneten.) Ja Nee
5. Zijn de nooduitgangen aan de buitenzijde voorzien van de aanduiding "nooddeur vrijhouden" of "nooduitgang"? Ja Nee
6. Zijn de naar binnen draaiende deuren, hekken en andere afsluitingen in de vluchtweg in geopende stand vastgezet? Ja Nee
7. Kunnen de deuren die als vluchtweg voor brand dienen van binnenuit onbelemmerd over de gehele breedte worden geopend? Ja Nee
8. Zijn gordijnen in of voor een ingang, doorgang, uitgang en nooduitgang zodanig aangebracht dat deze met de deuren mee-draaien en het openen van de deuren niet belemmeren of verhinderen? Ja Nee
9. Zijn de nooduitgangen binnen een straal van 2 meter vrij van tafels, stoelen of andere obstakels? Ja Nee
10. Zijn kabels en snoeren, in geval deze over de vloer lopen, goed vastgeplakt om struikelen of vallen te voorkomen? Ja Nee
11. Draaien de deuren in de vluchtwegen met de vluchtrichting mee? Ja Nee

2. Brandblusmiddelen

In een school moeten voldoende brandblusmiddelen aanwezig zijn om een beginnende brand doeltreffend te kunnen bestrijden. Eenvoudig te bedienen blusmiddelen zijn onmisbaar bij het bestrijden van een beginnend brandje. Om een goede plaats voor een brandblusser binnen de school te realiseren is het nodig te weten of het te gebruiken blusmiddel geschikt is voor het bestrijden van een brand van vaste stoffen, vloeistoffen of gassen. Informatie hierover is altijd te verkrijgen bij de plaatselijke brandweer of

bij uw leverancier. Voor de plaatsing van draagbare blustoestellen en het benodigde aantal bestaan in Nederland geen wettelijke regelingen.

1. Zijn voldoende blusmiddelen aanwezig om een beginnende brand effectief te kunnen bestrijden?	Ja ☐	Nee ☐
2. Zijn brandblusmiddelen steeds voor onmiddellijk gebruik beschikbaar?	Ja ☐	Nee ☐
3. Kunnen blusmiddelen onbelemmerd worden bereikt?	Ja ☐	Nee ☐
4. Zijn ingebouwde blusmiddelen door een pictogram of aanduiding aangegeven? (Zie afbeelding in het hoofdstuk "Het ont-ruimingsplan")	Ja ☐	Nee ☐
5. Zijn de draagbare blustoestellen voorzien van een Rijkskeurmerk?	Ja ☐	Nee ☐
6. Voldoet de slanghaspel aan de volgende eisen: knikvrij rubber, een lengte van 20 meter en een inwendige diameter van 19 mm?	Ja ☐	Nee ☐
7. Heeft de slanghaspel een afsluitbare straalpijp?	Ja ☐	Nee ☐
8. Kan met de slanghaspel een brand in elke ruimte doeltreffend worden bestreden?	Ja ☐	Nee ☐
9. Worden de blusmiddelen jaarlijks door een deskundige gecontroleerd?	Ja ☐	Nee ☐
10. Is een onderhoudscontract afgesloten met een daartoe bevoegd bedrijf?	Ja ☐	Nee ☐
11. Wordt voldaan aan de door de brandweer gestelde eisen over de aard en de capaciteit (6 kg of 6 ltr) van deze brandblusmiddelen?	Ja ☐	Nee ☐

3. Noodverlichting en vluchtwegbewijzing

Bij het wegvallen van elektrische stroom dient in een school een door de brandweer goedgekeurde nood- en transparantverlichting aanwezig te zijn. Deze verlichting wordt door de brandweer geëist als het gebruiksoppervlak groter is dan 500 m² of als de school ook tijdens avonduren wordt gebruikt.

1. Verkeert de nood- en transparantverlichting, indien aanwezig, in goede staat?	Ja ☐	Nee ☐
2. Als de elektrische stroom uitvalt, schakelt dan de nood- en transparantverlichting binnen 5 seconden automatisch in?	Ja ☐	Nee ☐
3. Wordt er regelmatig gecontroleerd of de nood- en transparantverlichting werkt?	Ja ☐	Nee ☐
4. Is de transparantverlichting maximaal 50 cm boven de (nood)uitgang aangebracht?	Ja ☐	Nee ☐
5. Branden de transparanten altijd wanneer bezoekers aanwezig zijn?	Ja ☐	Nee ☐
6. Is boven de uitgang c.q. nooduitgang de tekst "UIT" c.q. "NOODUITGANG" of een goedgekeurd pictogram aangebracht? (Zie afbeelding in het hoofdstuk "Het ontruimingsplan")	Ja ☐	Nee ☐
7. Zijn de vluchtwegen goed en duidelijk aangegeven door middel van bewegwijzing?	Ja ☐	Nee ☐

8. Is de tekst of pictogram op elke plaats goed waarneembaar?	Ja ☐	Nee ☐
9. Is de kleur van de letters of van het symbool wit op een groene achtergrond?	Ja ☐	Nee ☐
10. Wordt de nood- en transparantverlichting jaarlijks gecontroleerd op een goede werking en zo nodig gerepareerd?	Ja ☐	Nee ☐

4. Brandbeveiligingsinstructies

Een zeer belangrijk aspect van een brandveilige school is de kennis van het personeel. Om er voor te zorgen dat het personeel goed is voorbereid op een calamiteit dienen de volgende acties te worden ondernomen:

- ✘ Opstellen ontruimingsplan.
- ✘ Instructie personeel.
- ✘ Een bedrijfshulpverlener.
- ✘ Oefenen personeel.

4.1 Ontruimingsplan

In een ontruimingsplan wordt, door middel van taken en instructies, aangegeven wie welke actie moet ondernemen bij een calamiteit. Het ontruimingsplan dient te zijn goedgekeurd door de brandweer.

1. Is er een ontruimingsplan opgesteld?	Ja ☐	Nee ☐
2. Wordt dit plan regelmatig (tenminste eenmaal per jaar) geactualiseerd?	Ja ☐	Nee ☐
3. Is dit plan goedgekeurd door de plaatselijke brandweer?	Ja ☐	Nee ☐
4. Is het ontruimingsplan op een centrale plaats aanwezig (bijvoorbeeld bij de ingang van de school)?	Ja ☐	Nee ☐

4.2 Instructie personeel

Een nieuw personeelslid wordt zo goed mogelijk wegwijs gemaakt binnen een school. Nog te vaak wordt vergeten hem /haar op de hoogte te stellen van taken bij een calamiteit.

1. Is het personeel op de hoogte van de procedures, instructies en taken ingeval van een calamiteit?	Ja ☐	Nee ☐
2. Is voorzien in instructie aan het personeel?	Ja ☐	Nee ☐
3. Zijn op de daarvoor geëigende plaatsen brandveiligheidsinstructies opgehangen (bijvoorbeeld bij de blusmiddelen)?	Ja ☐	Nee ☐
4. Wordt de instructie aan het personeel regelmatig (tenminste eenmaal per jaar) herhaald?	Ja ☐	Nee ☐

4.3 Bedrijfshulpverlening

Zeker voor grote scholen is het raadzaam (en soms zelfs verplicht) om een aantal personeelsleden op te leiden tot bedrijfshulpverlener.

1. Zijn er personeelsleden opgeleid tot bedrijfshulpverlener? Ja Nee
2. Zijn er tijdens het gebruik van de school altijd één of meerdere bedrijfshulpverleners aanwezig? Ja Nee

4.4 Oefenen personeel

Het opstellen van een ontruimingsplan en het instrueren van personeel heeft alleen zin als er ook minimaal eenmaal per jaar geoefend wordt. Door middel van oefening leert het personeel de theorie toe te passen in de praktijk en worden de vaardigheden bijgehouden.

1. Wordt regelmatig (tenminste eenmaal per jaar) een ontruimingsoefening gehouden? Ja Nee

5. Gebruiksvergunningen

Naast de gebruikseisen brandveiligheid die voor elk gebouw gelden, heeft een gemeente de mogelijkheid om specifieke voorwaarden te stellen voor gebouwen waarvan het gebruik een verhoogd risico heeft ingeval van brand. Doel van een gebruiksvergunning is om voor die situaties, die een bijzonder gevaar op kunnen leveren als er brand uitbreekt, de kans op brand en de kans op ongevallen daarbij te verkleinen.

Voldoet het gebruik van een gebouw aan één van de volgende criteria dan dient de eigenaar en /of gebruiker een gebruiksvergunning aan te vragen bij de gemeente.

- ✘ Indien er meer dan vijftig personen tegelijk aanwezig zullen zijn, anders dan in een één- of meergezinshuis.
- ✘ Indien aan meer dan tien personen bedrijfsmatig of in het kader van verzorging nachtverblijf zal worden verschaft.
- ✘ Indien aan meer dan tien personen jonger dan twaalf jaar, of aan meer dan tien lichamelijk en /of verstandelijk gehandicapten dagverblijf zal worden verschaft.

Een school met meer dan vijftig leerlingen voldoet aan het eerste criterium en is dus gebruiksvergunningplichtig.

4 Bijhouden van risico's en ongelukken

Dit katern omvat:

- Formulier signalering risico
- Formulier signalering ongeluk
- Voorbeeld veiligheidsbulletin

U kunt de formulieren signalering risico en signalering ongeluk ook op uw computer verwerken.

4 Bijhouden van risico's en ongelukken

4.1 Ongevallen en risico's vastleggen

- ✘ Vraag teamleden en niet-onderwyzend personeel voortaan risico's en ongelukken te melden. Ook ongevallen die niet direct binnen de invloedssfeer van de school liggen. Leg hen duidelijk uit waarom melden zinvol is.
- ✘ Maak een kopie van het formulier signalering risico of signalering ongeluk. Loop het formulier langs samen met degene die het voorval meldt en vul het in.
- ✘ Lanceer eventueel een oproep aan de leerlingen en ouders om ook dergelijke ervaringen te melden.
- ✘ Neem actie waar nodig. Op de cd-rom vindt u suggesties voor maatregelen in het maatregelenmenu.

NB: Naast inzicht in en kunnen anticiperen op gevaarlijke situaties, biedt het bijhouden van risico's en ongevallen u nog een voordeel. Deze informatie kunt u zo overnemen voor de RI&E. Alle ongevallen die in school plaatsvinden en die tot ziekteverzuim leiden, dient u te registreren als onderdeel van de RI&E. Alleen ongevallen die een ernstig letsel of de dood tot gevolg hebben, moeten rechtstreeks gemeld en schriftelijk bevestigd worden aan de Arbeidsinspectie.

4.2 Veiligheidsbulletin opstellen

- ✘ Vat regelmatig de voorvallen uit uw dossier samen in het Veiligheidsbulletin. Een voorbeeldtekst is bijgevoegd.
- ✘ Verspreid het bulletin onder de medewerkers.

Formulier signalering ongeluk

Datum ongeluk:

Datum registratie:

Ingevuld door:

Vervolnummer formulier:

Plaats van het ongeluk

- In het schoolgebouw, namelijk (locatie) .....
- Op het schoolplein, namelijk (locatie) .....
- Elders, namelijk: .....

Betrokkenen

Persoon 1:

jongen meisje leeftijd: ____ naam: _____ groep: ____

Persoon 2:

jongen meisje leeftijd: ____ naam: _____ groep: ____

Persoon 3:

jongen meisje leeftijd: ____ naam: _____ groep: ____

Beschrijving ongeluk

a. Betrokkene(n) was (waren) bezig met:

.....

b. De directe aanleiding van het ongeluk was:

.....

c. Het ongeluk voltrok zich als volgt:

.....

Is er een nadere beschrijving op aparte bijlage toegevoegd: ja nee

Verwondingen en verzorging

a. Leidde het ongeluk tot verwondingen: ja nee

b. Soort verwonding (bijvoorbeeld snijwond, open wond, kneuzing, botbreuk, enzovoort) + getroffen lichaamsdeel (bijv. vinger, hand, pols, arm, knie, hoofd enzovoort)

	Soort verwonding	Getroffen lichaamsdeel
persoon 1:		
persoon 2:		
persoon 3:		

c. Heeft behandeling plaatsgevonden:

persoon 1:

nee ja door leek / ehbo-er / huisarts / specialist / ander nl: .....

persoon 2:

nee ja door leek / ehbo-er / huisarts / specialist / ander nl: .....

persoon 3:

nee ja door leek / ehbo-er / huisarts / specialist / ander nl: .....

Verzuim

Leidde het ongeluk tot verzuim

persoon 1: nee ja, ... dagen

persoon 2: nee ja, ... dagen

persoon 3: nee ja, ... dagen

Suggesties voor voorzorgsmaatregelen

nee ja, namelijk: .....

Formulier signalering risico

Datum melding:

Datum registratie:

Ingevuld door:

Vervolnummer formulier:

Melding

Risico gesignaleerd door: invuller personeelslid leerling ouder anders, nl: _____

Was dit risico al eerder gemeld:

nee

niet bekend

ja, nl: _____

Ongeluk

Heeft dit risico wel eens tot een ongeluk geleid:

nee

niet bekend

ja, namelijk: _____

Plaats van het risico

In het schoolgebouw, namelijk (locatie): _____

Op het schoolplein, namelijk (locatie): _____

Elders, namelijk: _____

Suggesties voor verbeteringen

nee

ja, namelijk: _____

Aard van het risico

Het is vooral de omgeving die gevaarlijk is, namelijk: _____

Het is vooral het gedrag dat riskant is, namelijk: _____

Het is een combinatie van beiden, namelijk: _____

Voorbeeld veiligheidsbulletin

Voorbeeldtekst

Ongeluk: vingers klem

Onlangs heeft de 8-jarige Elske van Apel (leerling van Rosemarijn, groep 5) haar hand tussen de voordeur van de school gekregen. Ze heeft daarbij 2 vingers gebroken en heeft direct in het Anthonieziekenhuis een gipsverband gekregen. Gelukkig zijn er geen pezen beschadigd en kan ze haar hand over een week of 2 weer normaal gebruiken. Het ongeluk gebeurde toen een klasgenootje de deur dichtgooide, zonder in de gaten te hebben dat Elske hem vasthield.

Om dit soort ongelukken in de toekomst te voorkomen zetten we een nieuwe dranger op de deur. Let u er zelf ook extra op dat kinderen niet met de deuren spelen en beseffen dat ze voorzichtig met de deuren moeten omspringen?

Risico 1: de fietsenstalling

De fietsenstalling is regelmatig een puinhoop. Fietsen worden schots en scheef neergezet en vallen makkelijk om. Dat is niet alleen zonde van die fietsen, maar bovendien bestaat de kans dat een fietsende leerling vandaag of morgen opbotst tegen een uitstekend achterwiel en valt. We zullen het gamele oude fietsenrek vervangen. Verder lijkt het me een goed idee dat de pleinvacht een extra oogje in het zeil houdt als de leerlingen komen en gaan en er op toeziet dat zij hun fiets netjes stallen en niet onbesuisd het terrein oprijden.

Risico 2: de Trekvaart

Vorige week meldde een van de ouders dat er regelmatig kinderen spelen aan de waterkant bij de Trekvaart. De oever is daar erg instabiel en door de hoge begroeiing is een kind dat in het water valt nauwelijks te zien. Ik heb de gemeente hierover gebeld en men zal kijken of de beschoeiing verstevigd kan worden en de struiken meer terug te snoeien zijn. Wijst u de kinderen nog eens op de gevaren!

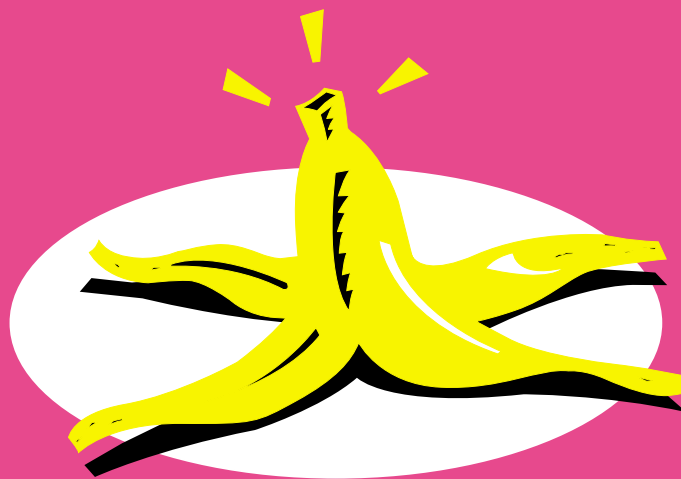
Tot slot:

Ook leerkrachten krijgen ongelukken!

Wij zijn er zo op gebrand dat onze leerlingen weer veilig en ongeschonden thuiskomen, dat we onszelf soms vergeten! Zoals Anton van groep 4 die zijn enkel verstuikt heeft toen hij van de trap afgleed! Sterkte Anton!

Gebeuren er ongelukken, ziet u riskante situaties, meld die dan aan mij. Ik kan dan direct bekijken of er stappen ondernomen kunnen worden.

Evert Kleyburg, veiligheidscoördinator.

5 Het veiligheidsverslag

Dit katern omvat:

- Opstellen van het veiligheidsverslag
- Het veiligheidsvignet
- Aanvraagformulier veiligheidsvignet
- Voorbeelden aanbiedingsbrieven

Op de cd-rom staan standaarddocumenten die u kunt gebruiken voor het samenstellen van het veiligheidsverslag.

5 Het veiligheidsverslag

Het Veiligheidsverslag is een samenvatting van alles wat er op uw school op het gebied van veiligheid het afgelopen jaar is gedaan en wat er voor het komende jaar op de agenda staat.

5.1 Opstellen van het veiligheidsverslag

- ✘ Verzamel de materialen die u in de loop van het jaar hebt gemaakt:
  - Het actieplan n.a.v. de inspectie.
  - De lijst met de huisregels.
  - De manier waarop deze in de klas zijn geïntroduceerd.
  - De ontruimingsprocedure.
  - Het verloop van de ontruimings-oefening.
  - De formulieren met risico's en/of ongelukken.
  - De veiligheidsbulletins die u verspreid heeft.
  - Een samenvatting van speciale lesprojecten en ouderavonden op dit gebied.

- ✘ Het veiligheidsverslag heeft de volgende indeling:
  - 1 Voorwoord
  - 2 Veiligheidsinspectie
    - Wanneer en hoe uitgevoerd?
    - Het actieplan.
    - Reeds ondernomen actie.
    - Gepland voor het volgende jaar.
  - 3 Huisregels
    - Wanneer en hoe besproken met het team?
    - Definitieve lijst met huisregels.
    - Regels die in de verschillende groepen besproken zijn.
  - 4 Ontruiming
    - Procedure.
    - Wanneer en hoe is de ontruiming geoefend?
    - Hoe verliep die oefening?
  - 5 Ongelukken en risico's
    - Wat heeft zich voorgedaan?
    - Welke stappen zijn ondernomen?
    - Welke bulletins zijn verspreid?
  - 6 Overige activiteiten
    - Opstellen van een risico-inventarisatie en -evaluatie.
    - Speciale lesprojecten over veiligheid.

- Informeren van ouders.
- Bijscholing personeel (bv. EHBO, veiligheidscoördinator, verkeersouder).

7 Nawoord

- ✘ Met behulp van de cd-rom kunt u de veiligheidsinspectie en de registratie risico's en ongelukken digitaal verwerken.
- ✘ Vat de informatie samen onder de betreffende kopjes, met behulp van de standaarddocumenten die op de cd-rom staan.
- ✘ Voeg een inleiding en een eindconclusie toe. Vermeld bij de conclusie de zaken die voor het volgend jaar op de agenda staan.
- ✘ Gebruik eventueel tekeningen van de leerlingen om het verslag te illustreren.

5.2 Presentatie van het verslag

✘ Aan de teamleden en MR.

Geef alle medewerkers en de MR een kopie, vergezeld van een begeleidende brief (zie Voorbeeldbrieven).

Bespreek het verslag tijdens een team en MR-vergadering.

✘ Aan de ouders.

Bespreek het verslag eventueel tijdens een ouderavond. Meld in het schoolblad dat het verslag aangevraagd kan worden. Stuur het geïnteresseerde ouders toe met een begeleidende brief (zie Voorbeeldbrieven).

✘ Aan externe partijen.

Stuur de GGD en de gemeente een exemplaar, vergezeld van een begeleidende brief (zie Voorbeeldbrieven).
Bespreek het verslag tijdens reguliere besprekingen of maak een aparte afspraak om te praten over zaken waarvoor u ondersteuning zoekt.

5.3 Het veiligheidsvignet

De gezamenlijke inzet voor een veiligere school verdient een pluim. Iedereen die met de methode werkt, kan dan ook in aanmerking komen voor het veiligheidsvignet. Met het vignet kunt u laten zien dat de school de veiligheid van de kinderen serieus neemt. Het is één schooljaar geldig en draagt de tekst:

‘wij werken aan een school zonder ongelukken’.

Spelregels

- ✘ Het aanvragen van het veiligheidsvignet gebeurt op basis van zelfevaluatie en met instemming van de MR.
- ✘ Op het aanvraagformulier staat een aantal eisen:
  - de basiseisen zijn verplicht, de school moet aan al deze eisen voldoen;
  - de aanvullende eisen zijn optioneel, de school moet aan minimaal zeven eisen voldoen.
- ✘ Consument en Veiligheid voert steekproefsgewijs een controle uit: schriftelijk dan wel door een bezoek aan de school.

- ✘ Het veiligheidsvignet geldt voor de periode van één schooljaar.
- ✘ Het veiligheidsvignet belooft de geleverde inspanning. Het schooljaar dat u evalueert, levert een veiligheidsvignet op dat u het hele schooljaar *erna* mag voeren.
- ✘ Verlenging van het veiligheidsvignet is alleen mogelijk als ook een kopie van het veiligheidsverslag met het aanvraagformulier wordt meegestuurd.

De eerste aanvraag

- ✘ Kopieer het aanvraagformulier in de map.
- ✘ Loop de eisen na op basis van zelfevaluatie:
  - u voldoet aan alle basiseisen;
  - u voldoet aan minimaal zeven aanvullende eisen, die u zelf kunt kiezen.
- ✘ Noteer in het veld opmerkingen aanvullende informatie, bijvoorbeeld de datum waarop aan de eis is voldaan of de naam van de verantwoordelijke persoon.
- ✘ Onderteken het formulier, waarmee u aangeeft deze naar waarheid te hebben ingevuld.

- ✘ Stuur het formulier op naar Consument en Veiligheid, t.a.v. Het Veiligheidsvignet, Postbus 75169, 1070 AD Amsterdam

Verlenging van het vignet

- ✘ Doorloop de stappen van de eerste aanvraag.
- ✘ Stuur een kopie van het veiligheidsverslag mee met het aanvraagformulier.

Aanvraagformulier veiligheidsvignet

Algemene gegevens

Veiligheidsvignet al in bezit ja nee

Naam en adres school: .....

Ingevuld door: ..... Functie: ..... Telefoonnummer: ..... Datum: .....

Basiseisen

Aan voldaan

Opmerkingen

- De school heeft een veiligheidscoördinator. .....
- De school heeft een ontruimingsplan. .....
- De school heeft dit jaar een aangekondigde ontruimingsoefening gedaan en geëvalueerd. .....
- De school en de schoolomgeving zijn dit jaar geïnspecteerd met behulp van de inspectielijsten. .....
- De school heeft dit jaar de ongelukken en bijna-ongelukken geregistreerd. .....
- De school heeft huisregels. .....

Aanvullende eisen

Aan voldaan

Opmerkingen

- De veiligheidscoördinator heeft de inductietraining veiligheidscoördinator gevolgd. .....
- Het ontruimingsplan is besproken met de plaatselijke brandweer. .....
- Het ontruimingsplan is dit jaar besproken met de hulpouders / helpers op school. .....
- Naar aanleiding van de inspectie is onderscheid gemaakt tussen urgente en minder urgente maatregelen; twee urgente maatregelen zijn dit jaar uitgevoerd. .....
- De huisregels zijn opgenomen in de schoolgids en klassikaal behandeld bijvoorbeeld m.b.v. de leskaarten. .....
- Lokaalposters hangen op plaatsen die duidelijk zichtbaar zijn voor de leerlingen. .....
- Ouders, leerlingen en medewerkers zijn dit jaar op de hoogte gebracht van ongelukken en bijna-ongelukken. .....
- De controlelijst brandveiligheid is dit jaar ingevuld. .....
- Het veiligheidsverslag is toegestuurd aan GGD en/of gemeente. .....
- De school heeft in de afgelopen 12 maanden een RI&E uitgevoerd. .....

Aldus naar waarheid ingevuld en met kennisneming van de spelregels,

Handtekening, ...

Evaluatie van schooljaar 20..... - 20.....

Voorbeelden aanbiedingsbrieven

Brief aan het personeel

Beste collega,

Ook het afgelopen jaar hebben we weer alles in het werk gesteld om onze school een veilige school te laten zijn. Je herinnert je ongetwijfeld nog de ontruimingsoefening en de veiligheidsinspectie die we hebben uitgevoerd.

Dit jaar hebben teamleden en ouders weer allerlei suggesties gedaan om bepaalde zaken anders te organiseren of in te richten. In het Veiligheidsverslag '02/'03 lees je wat er allemaal aan het licht gekomen is en wat daarmee is gedaan.

Ongelukken en risico's zijn natuurlijk nooit helemaal uit te bannen op een school vol beweeglijke kinderen! Toch denk ik dat we op de goede weg zijn en bedank ik je voor je inzet tijdens het afgelopen jaar.

Tenslotte: voor vragen of suggesties op veiligheidsgebied kun je altijd terecht bij Evert Kleyburg, onze veiligheidscoördinator.

José Verbunt, directrice

Brief aan de ouders

Geachte ouders/opvoeders,

Natuurlijk verwacht u dat onze school niet alleen een plek is waar uw kind zich thuisvoelt en goed kan ontwikkelen, maar ook dat uw kind 's middags weer heelhuids thuiskomt. Al valt het niet altijd mee dat in zo'n woelig wereldje voor elkaar te krijgen (soms komen we oren en ogen tekort!), toch doen we ons uiterste best om te voorkomen dat er ongelukken gebeuren. Als bewijs daarvan ontvangt u ons jaarlijkse Veiligheidsverslag. Hierin kunt u lezen wat er het afgelopen jaar gedaan is en welke plannen er op tafel liggen om de veiligheid van uw kind zo goed mogelijk te garanderen. In dit verslag leest u ook wat er minder goed ging en welke lering we daaruit getrokken hebben. Want ook daarover willen we eerlijk zijn.

Ook als ouder kunt u een bijdrage leveren aan de veiligheid van uw kind. Geef uw vragen, klachten en ideeën op het gebied van veiligheid door aan onze veiligheidscoördinator, Evert Kleyburg. Hij kan verbeteringen in gang zetten.

Het komende schooljaar zal het personeel er weer alles aan doen om uw kind de veiligheid te bieden waar het recht op heeft.

Met vriendelijke groet,
José Verbunt, directrice

Brief aan de gemeente

Geachte heer/mevrouw,

Hierbij ontvangt u het Veiligheidsverslag '02/'03 van onze school. Hierin kunt u lezen wat we dit jaar hebben ondernomen om optimale veiligheid van onze leerlingen te bereiken. Een van de activiteiten binnen ons schoolveiligheidsbeleid is een jaarlijkse inspectie aan de accommodatie. Volgens verwachting zijn er ook dit jaar zaken aan het licht gekomen die voor verbetering vatbaar zijn. Zoals u ziet hebben we voor diverse knelpunten inmiddels zelf een oplossing gevonden. Maar enkele zaken gaan onze mogelijkheden te boven. Daarom presenteren we u dit verslag in combinatie met het verzoek om een afspraak te maken over de in paragraaf ... beschreven knelpunten. Zaken die snel aangepakt zullen moeten worden, willen wij aan de terechte wens van ouders kunnen voldoen dat onze school een veilige leeromgeving vormt voor hun kinderen.

In afwachting van uw antwoord,
met vriendelijke groet,

José Verbunt, directrice